

קונטרס

אורו של החד בדרא

מה שזכה דורנו באור "תורת קץ הגלות"
של המאור הגדול
מרן בעל "אילת השחר"
ועמו מרן בעל "דרך אמונה"
ופשר המחלוקת עליהם
והנחיה היאך להישרד במבול הדיבור על הנהגת הדור

בחסדי שמים
יעקב משה סגל
אברבנאל 18 ב"ב

שבט תשע"ד

תוכן העניינים:

מבוא: שואת המחלוקת והביזוי אליה נפלו שיירי נאמני תורת ה' במלחמתם בסט"א בשלהי עקבתא דמשיחא

פרק א': אורו של עולם, ופשר המחלוקת כנגדו עמ' 4

פרק ב': אור חדש על ציון תאיר עמ' 11

פרק ג': כי מלאך ה' צבאו הוא – הנחיות להינצל מלבזות עמ' 17

פרק ד': אחרית דבר: כי לישועתך קיוונו כל היום! עמ' 19

מבוא

שואת המחלוקת והביזוי אליה נפלו שיירי נאמני תורת ה' במלחמתם בסט"א בשלהי עקבתא דמשיחא

ידוע הסיפור על יהודי מתבולל בשם גלזמן שחי כל ימיו כגוי, ובזמן השואה נתנו לו הנאצים ימ"ש שררה בגיטו. ופעם פרסו ס"ת על הרצפה, וציוו לגלזמן לדרוך עליו, ולא הסכים. איימו להמיתו ולא הסכים. עינוהו עינוי תופת ויצאה נשמתו באחד! ויהי הדבר לנס - האהבה הפנימית לבורא ית' שיש אפילו לגסי הנפש החיים בסיאוב, ומתגלה נכונות למסור נפש, ולא לשים תורת ה' לבז ולמשיסה לפני שונאי ה'!

והרי חז"ל הקדושים לימדנו שכבוד ת"ח גדול מהכבוד המחויב לס"ת כדאיתא במכות כ"ב ע"ב: כמה טפשים האנשים העומדים לפני ס"ת ולא בפני ת"ח. ומקשים מקידושין ל"ג ע"ב שכתוב שם הפוך: אם עומדים בפני לומדי התורה, כל שכן נעמוד בפני ס"ת. וביאר המהרי"ט: ת"ח מופלג חשוב יותר מס"ת, משאין כן ת"ח רגיל.

ואם טפשים האנשים שלא קמים בפני ת"ח מופלג, כמה טפשות ורשעות יש למדברים עליו סרה! ולא נהא אפילו כגלזמן?!... לימדנו כל רבותינו בדור האחרון, שאנו - שיירי נאמני התורה - הננו החיילים בחזית המלחמה האחרונה בסט"א. בדור נורא זה של עקבתא דמשיחא הוא משקיע כל כוחו לאבד את תפארת ישראל: התורה ולומדיה, טרם חיסולו מן העולם ע"י לומדי התורה, אזי תבוא הגאולה. ובאוה"ח הק' ברא' מ"ט י"א מבואר שלא רק זמן הגאולה בנו תלוי, אלא גם כמה תהא מרוממת, עיי"ש! 2000 שנה של שְׁמִדוֹת ופוגרומים ואינקוויזיציה לא יכלו לנו, וב-200 שנה האחרונות התגברה המלחמה - עיי' "מהרסיד ומחרבך ממך יצאו": רפורמים, משכילים בונדיסטים וציונים. אחינו בשרנו מנסים ח"ו להמיר תורת ה' בתרבות הסט"א. והנביא יחזקאל [פר' כ'] מנבא על דורנו, שאחר הנסיון לאמץ תרבות גוים, ימלוך עלינו השי"ת "ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה", יוציאנו מהעמים, יביאנו לא"י - ויברור מתוכנו המורדים והפושעים, עד לגילוי האלוקי הסופי בעולם עיי' מקדשי שמו, עיי"ש.

"ובחמה שפוכה" ניתנה רשות למלאך להשחית בשואה הנוראה צדיק עם רשע. ומאז חשף אבינו שבשמים רחמנותו וחסדו עלינו, וצמח ופרח בנסי נסים עולם הישיבות בכמות ובאיכות, נגד טבעו של עולם. ובמקביל: ניסים ונפלאות בקיבוץ גלויות וישועת ישראל מהאויבים, למרות ההנהגה הפוקרת של המדינה, בזכות עמלי התורה. שני המהלכים האלה - **התשובה** = של רבבות חילוניים, יחד עם חיזוק היראים בלימוד התורה] עם **השיבה** לא"י - מנובאים בפלאיות בחומש דברי ריש פרק ל' על דורנו, הדור האחרון. צמיחת התורה, ובמקביל ניסי הישועה, היו בשנים האחרונות בגדר "מוסיף והולך", והתפללנו ל"מכה בפטיש" - אור חדש על ציון תאיר בגאולה השלמה, שבזכות התורה נגאלים [אוהחה"ק ריש תצוה "וע"ד רמז כו"י, עיי"ש]. **אך אהה, שוד ושבר מצאתנו!** לעינינו מתקיים גם מה שמסרו חז"ל ע"פ הנביא יואל על "יום ה'" באחרית הימים: "ואת הצפוני ארחיק מעליכם כו' כי הגדיל לעשות וכו'". והגמ' בסוכה נ"ב ע"א מבארת שהיציאה שהחריב את שני בתי המקדש, והרג הת"ח, מניח הגויים ומתגרה בישראל, **ובת"ח יותר מכולם!** ובחולין צ"א ע"א נאמר על שרו של עשיו: כת"ח נדמה לו! מבהיל! השטן החל מנגח במבצרי התורה פנימה, כשכבוד התורה נרמס **ע"י תופסי תורה עצמם!** ביתנו עולה ח"ו בלהבות שאנו עצמנו הצתנו!

מאתיים שנה אנו עורכים מלחמה מרה בפוקרים מתוכנו, הקמים לאבד את התורה ונאמניה - כשרבו חללי חרב השטן, ורוב עם הקודש נתון למשיסה רוחנית. ועתה, במקום לאחד הכוחות ללחום מלחמת חורמה באויב האמתי - שלוחי הסט"א שונאי התורה - פועל אותו השטן שיריקו איש חרב באחיו! שנאה, מחלוקת, לשה"ר, דן לכף חובה, והחמור מכל - מה שלחומרת האסון **מאבד את העוה"ב**: מבזה ת"ח! בשו"ע יו"ד רמ"ג ו' נפסק: אין למבזה ת"ח חלק לעוה"ב! ובשבת קי"ט ע"ב שאין לו רפואה למכתו!! 120 שנה תעשר בד"ץ ותלמד כל הש"ס והשו"ע בעיון - ואחר הפטירה והלוויה, תעלה הנשמה בריגשה אל אביה... אך לא יאבה אביה הבט בה! בְּתוֹ הַזֹּהֶרֶת הַפְּכָה לַמְּגוּעֵלֶת. מטונפת בחלאת ביזוי אהובי השי"ת שעמלו כל חייהם בתורת! כל אש הגהנם לא תוכל לצרוף ולהוריד חלאה זו. לנצח נצחים. [ומוכח שאיבוד עוה"ב הוא במבזה **גם שלא בפני הת"ח**, עיי' יו"ד רמ"ג ז' שב"ד מנדין גם על זה, ובסנהד' צ"ט ע"ב שאפיקורס שאין לו חלק לעוה"ב הוא האומר "מאי אהנו לן רבנן", ובדף ק' ע"א וברש"י "האומר הני רבנן", ואלה ביזויים שלא בפני הת"ח, ועוד שם אפיקורס: "הקורא לרבו בשמו" וראה מגיחי שסיפר למלך על רבו וקראו "אלישע", ולא היה בפני רבו, ובמהרש"א שע"כ איבד גיחזי את העוה"ב. וברכ' י"ט ע"א שדיבר גנות על שצורבא דרבנן אחר מותו ומיד נהרג, כי ת"ח - "קוב"ה תבע ביקריה"].

וודאי גזירות השלטון נגד התורה ולומדיה הן גם בגלל זו המשוגה, שגיון ללא הגיון, **אלא רק מסירות נפשו של השטן** [כרש"י סוכה ל"ח ע"א ד"ה לאיגרוי!] "אבל אשמים אנחנו" - אין לך ביזוי תורה גדול מביזוי גדולי התורה ולומדיה, כבשע"ת ש"ג אות קמ"ח, ותוצאת ביזוי התורה היא **ביטול התורה עצמה** - ואבלות ספירת העומר תוכיח, בפטירת תלמידי ר"ע שלא נהגו מספיק כבוד זב"ז, וק"ו ביזוי נורא! והאמונים עלי תולע חבוקו אשפתות, במקום להשיב מלחמת חרמה שעה בסט"א, נכנעים ושומעים לו ללחום בלוחמים בו עצמם! ואנה נישא חרפתנו, "השליך משמים ארץ תפארת ישראל"!

וכבר כתב בזה הגר"א פילץ שליט"א בדם לבו במכתב לפני הבחירות: "הן כל לב לקרעים נקרע, וכל נפש - רוח אין בה, לקול העולה כיום במחנות בני התורה, בפירוד נורא בין הדבקים, וכבוד חכמים לעפר מושפל, וכל אשר קדוש היה נקרא - נרמס לעין כל, באין פוצה ומצפצף, ועל זה היה דווה ליבנו, ועל אלה חשכו עינינו, ודמעותינו על לחיינו תמיד, כי נשברו הלוחות, ולא נדעה הא כיצד נהפכה הקערה, ותחת אשר לעת כזאת, כאשר רוחות הסער של פורקי עול עומדים עלינו לכלותנו, הרי מן הראוי היה שנהיה כולנו אגודים בצבור, בשלום ובשלחה, לעמוד כחומה בצורה כנגד מהלומות הָרָשָׁע, ואלמלא בעינינו ראינו ובאזננו שמענו - לא האמנו, כי הנה אהה!!! אהה!!! סער וסופה, ריחוק לבבות ופרוד לקרובים, באין מי יעמוד בפרץ, ומי יעצור רוחות המחלוקת! ועוד: ביי"ז טבת נזעקו ופרסמו גדולי הדור שליט"א לעורר: "מעיקרי תורתנו הוא גם שאחדות

ואהבה של איש לרעהו ישכון בינינו כו' שכל אחד ידון את חברו לכף זכות כו' שלא ישמע לשון של גנאי על זולתו. ובזכות אהבת אלה אשר נקראים לגיונו של מלך, יסיר ה' חרון אף כו'!

וגם במחלוקות של גדולי ישראל לש"ש ביניהם לבין עצמם [ובעז"ה נבאר משמעותן בקונטרס], מובא שאמר הגרש"ז אורבך זצ"ל שלהם הותר הדבר, כמו ר"י עמדין שחשד בר"י איבשיץ כי כך יצא לו בעיונו העמוק והטהור בתורה, וכוונתו לש"ש, ואחר מותם המה יושבים יחדיו באהבה בג"ע. אך כל האחרים, ה"בוחשים" להרע, ואפילו תלמיד צד אחד המבזה רבו של הצד השני, ישבו בגיהנם כדן מבזי ת"ח ובעלי מחלוקת!! והת"ח עצמם בדרך כלל נשארים באהבה ביניהם, כביבמות י"ד ע"ב: "אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה כו' **ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זב"ז כו"**. אך גם הפעמים שלא, כר"י עמדין ור"י איבשיץ דלעיל, תלמידי שניהם חייבים לשתוק בליבם וכ"ש בפיהם, מלהרהר אחר גדולי הצד שכנגד. וגדולי הדורות זעקו שהמחלוקת הזו של רי"ע ורי"א היא **שגרמה להצלחת הריפורמים והמשכילים אח"כ להעביר על דת את ההמונים, בהתמעט כבוד התורה והת"ח אחר הביזויים ההדדיים**, אפילו שהיתה לש"ש [הגר"י אברמסקי בס' "מלך ביופיו" ח"א עמ' 293]. והגר"ב ראקוב זצ"ל גאב"ד גייטסד זעק שהיה דור זה של רי"ע ורי"א דור דעה, של הרבה גדולי ישראל, והדרגא היתה קדושה ונוראה, **וכבר היו ראויים לגאולה**, והתערב בחינת "מעשה שטן" לעכב הגאולה ["בצל הקודש" עמ' ר"ל]. ואם **התלמידים** היו נוהגים כדן, לא היו תוצאות חמורות שכאלו. ומה שמותר לגדול אחד לבקר רעהו, איסור חמור הוא לתלמידים, עי' ב"מ פ"ג ע"ב שרבי יהושע קרא לראב"ש "חומץ בן יין" על הנהגתו - וראב"ש התנצל והסביר עצמו. ואילו הכובס שקרא לו באותו השם - מסרוהו להריגה! והמשילו לשני שרי המלך המתווכחים היכן לשבץ האבן היקרה בכתר המלך, ובא ההמוני ו"מכריע" כפלוני...

ובדורנו נפרץ באופן מבהיל שנער ואברך פותח לוע להביע "דעתו" על גדולי עולם שבגיל הנער ידעו את אשר לא ידעו הנער והאברך כל חייהם, ולא ישיגו אף שיחת חולין קלה של הגדול ה"מבוקר", וודאי לא את הנהגתם בדבקות בה' כשכל תנועה ומחשבה לש"ש, אחר עשירות רבות של שנות עמל דאורייתא מבהיל ופיתות העצמיות. והמדברים סרה מעידים על שפלות דרגתם הרוחנית, עד לרמה השפלה של "קווי הנייעס"! כי מבין בגדול דרך עצמו, ובמומו פוסל, וככל שיצמח ישיג יותר גדלות הגדול! ואילו המבזה זועק בכסילותו: ראו כמה בזוי אנכי! כמה נמוך! שהרי החגב רואה רק את סוליית הנעל של הענק! ומקיים באופן נורא את קללת ישעיהו הכי חמורה מכל ה"ח קללות שקילל את ישראל: "ירהבו הנער בזקן והנקלה בנכבד", כמבואר בחגיגה י"ד ע"א, **כי מגיעה קללה זו לשיאה בדורנו, דור עקבתא דמשיחא**, כבמשנה סוף סוטה: "בעקבות משיחא חצפא יסגא כו' והאמת תהא נעדרת, נערים פני זקנים ילבינו, זקנים יעמדו מפני קטנים כו'". ועי' בדרך חכמה ומוסר ח"ב סי' ע"א שמבאר רבי ירוחם ממיר את חומרת הקללה בדורנו, שהקטנים אינם מבינים מהי "גדלות", אך גם אינם מבינים שהם קטנים! ובבית הלוי שמות י" מ"ג: "קודם הגאולה יתגבר שנית היצה"ר של הכפירה ובפרט בתורה שבע"פ ובדברי החכמים ויסבלו ממנו ישראל הרבה, והיא כדי לתקן אותו החטא דעבורו נחרב הבית ומי אשר שלם באמונתו יזכה לגאולה!"

וד' אבות הנזיקין: השנאה והמחלוקת והחוצפה וביזוי הת"ח - המה תולדת **"השונא הגדול שיש לך בעולם - הוא יצרך הנמסך בכחות נפשך**, והמעורב במזג רוחך, והמשתתף עמך בהנהגת חושיך כו' ואתה ישן לו והוא ער לך כו' מורה אותך בחציו הממיתים **לשרשך מארץ חיים כו'** [חובה"ל שער יחוד המעשה פ"ה. עיי"ש דבריו המבהילים]. במקום "מורא רבך כמורא שמים" שחוו ילדינו כלפי כל גדולי ישראל, עתה רואים את הננסים ה"מבוקרים" גדולי עולם כפי "דעתם", כב"ב ט"ו ע"ב: דור ששופט את שופטיו...

וסימנך כמה מעורב הסט"א במחלוקת: **כל נקודות המחלוקת המדוברות, סובבות סביב לנושא: היאך להילחם עם הסט"א...** התמודדות בגזירות צבא, ליבה כו'. והסט"א אומר: תמשיכו להילחם ביניכם **בהיאך להילחם בי**, בסוף לא יוותר מי שילחם... ומהתל בבחירי עם סגולה לאבד כוחם. הרי "גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכויות" [ברכות י"ז ע"א]. רצון כולנו לעשות רצונו ית' בעמל תורתו ובריחה מהשפעת הרחוב המזוהם בטומאת שער החמישים [אוהחה"ק שמות ג' ח']. כמה יש בעולם כמונו - המשמחים את השי"ת במסירותינו כלפיו? עלינו נאמר: "הרנינו גוים עמו - לאותו הזמן ישבחו הגוים את ישראל: ראו מה שבחה של אומה זו, שדבקו בהקב"ה בכל התלאות שעברו עליהם ולא עזבוהו, יודעים היו בטובו ובשבחו!" [רש"י דב' ל"ב מ"ג]! "בני ציון היקרים המסלאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש" - גדולי הדור והת"ח וכל תופסי התורה, נהיו אצל טרוטי העין כנועי השטן, ל"מבוקרים", והעסקנים מוסרי הנפש, ה"משב"קים" המסורים של גדולי ישראל, ושאר העוזרים הנפלאים במערכה נגד הסט"א, הפכו ל"גונבי דעת רבם וחורשי מזימה אפלה"... לאן נפלנו?!

והח"ח בהקדמה לספרו ח"ח כותב שהשנאה והפרוד הם הסיבות העיקריות לחורבן ולעיכוב הגאולה: **"שאימתי הוא מלך בישראל? דוקא כשהם ביחד שבטי ישראל ולא אגודות אגודות"**. וקל לחטט בחסרונות הזולת ולהמשיך המחלוקת, במקום להתבונן היאך לעקור האסון. ומה ה' אלוהיך שואל מעמך באמת? לחלץ חושים לישועת ישראל!

ולאחר הקינה על אסון השנאה והביזוי, הנורא לכו"ע, נעלה את **סוגיית הנהגת הדור** שהיא ה"עילה" לאסון דלעיל. קונטרס זה לא נכתב "להכריע" בענין זה. הכרעה זו קבועה ועומדת מעולם ע"י מרן הגר"י אלשיך זי"ע, וכל גדולי ישראל בימינו, מלבד אחד, ורוב מנין ובנין הת"ח של הדור שליט"א - שמרן **בעל אילת השחר** שליט"א הוא ה"דָּבָר אחד" שבדור, וכפי שיובהר בעליל ובפירוט בקונטרס. אך הקונטרס נכתב בעיקרו למי שחש על נפשו לא לחטוא במה שמעכב הגאולה, ובמיוחד: בחמורה שבחמורות, המפסיד עוה"ב: ביזוי ת"ח בכלל, וגדולי ישראל בפרט.

נחדד בעז"ה בקונטרס את החובה והצורך לציות מוחלט למשנתו הבהירה והנזקקת כ"כ של בעל אילת השחר דווקא בדור הרת נסיונות זה, **משנת "קץ הגלות" של ה"חד בדרא"**! אך גם נבאר על פי הקדמונים מדוע טובב השי"ת שתהא כנגדו התנגדות מאדם גדול, כשם שעל הרמב"ם ועל האר"י ועל הרמח"ל ועל ר"י איבשיץ ועוד - היו מגדולי ישראל שחלקו עליהם! עלינו להמשיך לכבד בלבנו גם את הת"ח החולקים בתמימות לש"ש על דרך האמת, ולהשתדל להבין היאך סובבו משמים, שהם, יחד עם גדול בישראל, חולקים על מי שהצהיר עליו בהדיא מרן הגר"י אלשיך: **"משמים נמסרה לו ההנהגה"**. ועוד העיד מרן הגר"ח"ק: **"הרב אלישיב מסר את הנהגת הדור ליב"ח"ט לחד בדרא של הדור שלנו: מרן ראש הישיבה בעל אילת**

השחר! [ובקונטרס נביא הרבה עדויות כאלו. **אך מאידך**: מה שהרבה טרופי עינים צעירים בגיל או בדעת פוערים פיהם ועטם כנגד מאור הדור לא לש"ש, אין זו שאלה כלל, כי מצא השטן שלוחים "ראויים" למלחמתו האחרונה נגד מרן - גדול אויביו... ומי שיתבונן בשורש מחלוקת מורדים אלה במרן קדוש ישראל, יזדעזע מההשלכות הדרסטריות עליהן "בונה" השטן את תוכניותיו להאריך שלטונו, היל"ת בעזהי"ת!].

הקדמונים הזכירו ד' תועליות בהתנגדות אדם גדול לאור האמת של מנהיגי ישראל: אחת, כדי שדרך התורה והקדושה שע"י המנהיג המיוחד – תובן כראוי ע"י צאן מרעיתו, ולא יכשלו בחששות העלולים לצמוח מחוסר העמקה מספיקה, כפי שיבואר לקמן פרק א'. ועוד: ההתנגדות לאמת מסייעת למחזיקי האמת דוקא להעמיק ולהעריך ולשמוח בה ביתר הבחנה. ועוד שתי תועליות סגוליות שיבוארו ג"כ לקמן.

ובדורנו: אנו נזקקים ליישם כראוי, בכל כוחנו, את משנת אורם של זקני חכמי הדור שליט"א, ועל צבאם שני המאורות הגדולים: מרן גאון ישראל **בעל אילת השחר** שליט"א, וההולך עמו יד ביד לחזק כל הנהגותיו: מרן שר התורה **בעל "דרך אמונה"** שליט"א. לאורם נאותים כל עם ישראל בדור זה האחרון, הדור שהכי הרבה רבו בו החושך והעקמומיות והחיצוניות והטומאה. והמה בגדלותם הנשגבה מרבים **בצורה ייחודית** את האורה והישרות והפנימיות והטהרה – מתוך נקיות דעת נשגבה – כדי להכין אותנו סופית לגילוי האורה הגדולה בביאת גוא"צ בב"א!

פרק א'

אורו של עולם, ופשר המחלוקת כנגדו

א. כל ישר לב ההולך לתומו ורואה את המציאות לאשורה, יודע בעליל **שהנהגת הדור מסורה למרן הגראי"ל שטינמן שליט"א, כפי שהורה וכפי שהנהיג מרן הגרי"ש אלישיב זי"ע בחייו הרבה פעמים**¹, וכהכרעת כל זקני הדור גדולי ישראל שליט"א מלבד אחד, ורוב מנין ובנין הת"ח של הדור שליט"א², וכפי שקבע בהחלטיות חריגה שר התורה מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א³. וכל הנ"ל חייבו כאו"א מישראל לבטל דעתם למנהיג הדור הייחודי בו זיכנו הי"ת בחסדיו העצומים, ושוב מקויים "ובאת כו' ואל השפט אשר יהיה בימים ההם כו' ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך כו' **ושמרת לעשות ככל**

¹ הגר"ש אלישיב אמר מפורשות כו"כ פעמים שהנהגת הדור תהא ביד מרן אילת השחר. זאת העידו לא רק חתניו ענקי התורה הגר"ח קניבסקי והגר"י זילברשטין התומכים ב-ג"ר, אלא גם נכדיו תלמידי ומקורבי הגר"ש אוירבך. וזכיתי להיות מחותן עם משפחת הגריש"א, ושמעתי מבני המשפחה שאמר זאת כו"כ פעמים למקורבים. גם אמר לי זאת בהדיא נכדו משמש הרב אריה אלישיב שליט"א, ששמע זאת מסבו כמה פעמים, **ולא אמר זאת סבו מעולם על שום גדול אחד, ואדרבא, הוא שלל כל אחר מלבדו כמנהיג**, ואין אדם בעולם שמכחיש זאת. אלא הרב אריה הנ"ל מוסיף ששאלו לסבו מה יהא חלקו של הגר"ש אוירבך בהנהגה, והוא ענה שהוא יהיה "שומר טוב". ומה גדלו של "שומר טוב", לא ידע שום אחד מהמשפחה לבאר כוונתו המדויקת, ויבואר בעז"ה לקמן סעיף י"ב. עכ"פ, מוסיף הרב אריה אלישיב, לא היה משמע ממרן זי"ע ש"שומר" זה אמור להיות מעניינו של בעל אילת השחר, אלא הווי כדבר דממלא. הגר"י עדס שליט"א מעיד שהגריש"א אמר לו שהנהגת הדור נמסרה לגראי"ש משמים! חתנו הגר"ח גם העיד על זאת **בברור**, כמצוטט במבוא, וכפי שכתב במכתבו בענין יתד, והוסיף שאמר הגריש"א שהוא מכיר טובה לגראי"ש על שנושא עמו במשא הדור! כשאחד מגדולי ישראל שליט"א בא עם "טענות" על גראי"ש לגריש"א, אמר לו הגריש"א: אני יכול להיות בר פלוגתא של הגראי"ש אך לא אתה. ואמר שהוא היחיד שיש לו מבט למרחוק. לנכדו הרב א"י ז. אמר שהגראי"ש הוא "חד בדרא" לחתנו הגר"י זילברשטין: נקיות הדעת שלו – אין כמוה בדור! [דהיינו: חשבונותיו הם ללא שום תערובת של נגיעות וכדומה, אלא דעת התורה בלבד]. ורוב תלמידי הגריש"א הגדולים, לאחר מותו מתבטלים לגראי"ש כמנהיג הדור: הגר"י דרזי, הגר"מ קרפ, הגר"י אפרתי, הגר"ד מורגנשטין, ועוד.

ועוד: אין החי מכחיש את החי: **כל המקורבים** לגר"ש אלישיב מעידים שבענייני הכלל הכי חמורים – כולל דברים שהוא עצמו פחד להכריע בהם – היה שולח אותם לגראי"ש להכריע, או לפחות מברר דעתו בענין. לא עשיתי "עבודת מחקר", אך ממה שזכור לי כרגע, וודאי הבקיאם יודעים עשרות מאות מקרים דומים: הגר"י ישראל גנס שליט"א, רב מטרסדורף ור"מ קול תורה, הצהיר בהספדו על הגר"ש אלישיב, שהגריש"א זי"ע שלח אותו עשרות פעמים לשאול את הגראי"ש בשאלות הקשות. [שלחו מירושלים לב"ב! והוסיף הגר"י גנס על גראי"ש: הוא משה רבנו של הדור, ואוי מי שחולק עליו! ומענין שכו"כ גדולי ישראל "נבאו" באותו הסגנון: הגר"ח, הגר"א פינקל ועוד בהביאם מהגר"א שבכל דור החד בדרא הוא בחי' משה שהתורה של כולם בזכותו, ובעל אילת השחר הוא זה של דורנו האחרון!]. נכדו רבי אברהם צבי ישראלזון שליט"א שאל לסבו את מי ישאל דרכי הנהגה כשהסבא אינו יכול לענות, וענה לו מפורשות: **את הרב שטינמן!** גם העסקנים הנאמנים אומרים שהיה שולח אותם **רק** לגראי"ש להכריע בענייני הכלל, הן הרב גפני והן הרב מקלב הירושלמי, ואפילו הרב אורי לופליאנסקי מספר שנשלח על ידו הרבה פעמים לגראי"ש ולא לאחר. הגר"א טורק מקרית ספר אמר שהגריש"א אמר לו שכל ענייני קרית ספר יתנהלו רק ע"י ר' שטינמן!

וצע"ג מכל העדויות האלו ודומיהן היאך לא "חשש" מנהיג הדור הגריש"א זי"ע למסור את ענייני הכלל הכי חמורים לידי של "משנה הקד" ויהאך לא נזעק "להצלת הדור" כ"ממשיכיו"...

ובניתוח המסוכן שעשו לגריש"א לפני 10 שנים, בתחילה התנגד לעשות הניתוח, עד שקיבל מכתב ממרן אילת השחר - אזי נתרצה לעשות, והגר"י יצחק זילברשטין אמר שמכתב זה גרם להארכת חיי הגריש"א בכ"כ שנים! עוד התפעל והכיר טובה הגריש"א מדרך הגראי"ש בענין ביטול ההפגנה נגד הקולות שנהגו בגרות, שבתחילה אמר הגריש"א לעשות הפגנה, עד שביקש הגראי"ש לדחותה, והסדיר את הענין על הצד היותר טוב בדרכו השקטה והמחוכמת. עוד התברר שהרבה דברים שחשבו שהנהיג הגראי"ש, שסברו הם "סטיה מהקד", עמד מאחורי ההחלטות לא אחר... הגריש"א בעצמו, כגון בענין ועידת טל! ועוד רב הסתם על המגולה, בגין **שתיקתו האצילה התמידית של מנהיג הדור הגראי"ש כנגד כל "מבקרי"**! [ואדרבא, הוא רואה את הביקורת עליו ככפרה על הכבוד המיותר שמחלקים לו חסידיו... ובמכתב המפורסם לגה"צ ר' דן סגל שליט"א הזים הטענה השפלה שתמך בנח"ל, ורק כי הגר"ס שאלו בפלא, הוא נעתר לבאר, וכתב שתמיד אינו מבאר דרכי כי אנשים מחפשים "פשעטלאך" ומומים]. ואף לו יצויר שלא בכל דבר הסכינ הגריש"א עמו: עי' בזה לקמן פרק ג' סעיף ל"ז קטע 5.

² פשיטא, אלא ננסיים מפיצים שהוא בכפיה כו', דברי הבל וביזוי ת"ח ה"נאלצים" לעשות נגד רצונם, עי' לקמן פרק ג' סעיף ל"ז קטע 2. וזה כמו לכבות אש עם נפט: "מסבירים" את ביזוי גדול הדור הנתמך ע"י זקני חכמי הדור – ע"י תוספת ביזוי לכל זקני חכמי הדור התומכים... ושלח לי איזה "מתנגד-לגדולי-הדור" ניק "מומחה", אחר בדיקה וחיפוש, רשימת 27 ת"ח חשובים שסוברים כמותם [מלבד הגרש"א], אלא על 5 מהם ידענו בברור שזה עורבא פרח, ועל עוד 14 שהמה אומרים שאינם רוצים להביע דעה במחלוקת זו – אך ידענו על כמה מהם שבעל אילת השחר חשיב לגבם מנהיג הדור ועל האחרים איני יודע, ורק 8 מרשימתו תומכים להדיא במפלגה החדשה [ומן הענין: על שניים מ-8 אלה ידענו שהיו מתיעצים לאורך שנים עם הגראי"ש בכל ענייניהם. על האחרים איני יודע. ואיני כותב זאת בשביל "ספירת קולות" (כי לא נראה שיש בן תורה עלי אדמות המתווכח במי תומכים רוב מוחלט של הת"ח הגדולים, אלא מתווכחים אם רוב זה מחייב את המיעוט) אלא להראות היאך קובעים "עובדות" לפי הרצונות! מי שרוצה רשימת השמות לתועלת – אשלח לו ב"נ].

³ לשונו במכתב: "והנה חובה **לכל** לצייט **לכל מוצא פיו** של מרן שליט"א, והזהרו בגחלתן, ובזה מקיימים מ"ע ככל אשר יורוך"! מלבד מה שכתב וציוה להקריא ברבים בפניו לפני הבחירות מהגר"א, שבכל דור יש ת"ח חד בדרא בחינת משה רבינו שכל התורה של האחרים תלויה בו, ובדור שלנו הוא הגראי"ל שטינמן!!

אשר יורוך ⁴. וכבר אמר הקב"ה ליהושע שדָּבָר אחד לדור ולא שני דָּבָרִים, וההנהגה היא ביד בעל "אילת השחר" שליט"א בלבד. אך גם זכינו, שהולך עמו יד ביד לתומכו בכל הנהגותיו ובהתבטלות מוחלטת - שר התורה של הדור בעל "דרך אמונה" שליט"א, ולאור שני המאורות הגדולים כל עם ישראל נאותים.

ב. אלא שחלוק עליהם מרן הגר"ש אוירבך שליט"א, אף הוא מגדולי הדור ⁵, ועמו מקצת ת"ח, באומרו שבעל אילת השחר שליט"א, עם כל גדלותו הענקית [שבה מכיר הגר"ש אוירבך שליט"א, כפי שכתב וכפי שאומר בהדיא, ואף הזהיר שמי שמדבר עליו בזלזול או לעג, רח"ל, עלול לאבד את כל העוה"ב שלו! ⁶ וגם על בעל דרך אמונה אמר שהוא **גדול בענקים**, ובבוא הגר"ש"א לב"ב היה שוחר תמיד לפתחו], אלא שסבירא ליה שאינו מנהיג בכל הדברים כפי הקו שהנהיג הגר"א"מ שך זצ"ל והגר"ש"א אלישיב זצ"ל, ע"כ צריך שיתוף פעולה עם נאמני דרך הגראממ"ש והגר"ש"א - כדי לשמר יותר קו זה.

ג. **אך כל שאר גדולי ישראל שליט"א**, עם רוב מנין ובנין הת"ח שבדור, סבורים שאין זו טענה, מג' סיבות:

1. כיון שהגר"ש"א אלישיב זי"ע הכריז פעמים רבות שבעל אילת השחר חייב להנהיג את הדור, ולא שום אחר, גם שיתף אותו בהכרעות הכי חשובות בהנהגת הדור, ועליו סמך יותר מכל גדול אחר, ע"כ אין לערער אחר ההנהגה, גם אם לא יורדים לעומקה או לא מסכינים לה. [כ"ש כשיורדים ומסכינים...].

2. גם אם לא היה הגר"ש"א מורה מי מנהיג הדור, כל הגדולים מלבד הגר"ש"א שליט"א סוברים שבעל אילת השחר הוא זה, כי גם הוא וגם בעל דרך אמונה – מלבד גדלותם הבלתי נתפסת בתורה וקניניה - **הכירו ושימשו היטב את מנהיגי הדור הקודם**, וביניהם את החזו"א ⁷, את הגר"ז ⁸, את הקה"י ⁹, את הגר"א"מ שך ¹⁰ ואת הגר"ש"א אלישיב ¹¹. את כל אלה שימש הגר"א"ל"ש, ושימש הגר"ח"ק [חוץ מאת הגר"ז] **לא פחות** מהמנסים לבקר את קו בעל אילת השחר. ולא רואים שני המאורות הגדולים ב"קו החדש" שלהם שום סטיה מהקו הקודם ¹². כמובן שאין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד, וכמו שלא הרי סגנון ההנהגה של החזו"א כהרי סגנון ההנהגה של הגר"ז – אף שבדאי הסכימו זה על

⁴ דבר' ז"ל. ואחד מהת"ח של המתנגדים פלפל להוכיח שרוב גדולי ישראל שהביעו עמדה בנידון לא מחייב את כולם, כי זה הולך אחר רוב חכמי העולם, והרי לא שאלו בנידון, למשל, את הרבנים הראשיים של קניה וסודן... ומלבד מה שגדולי הדור מסתמא סוברים שהולך לפי רוב הגדולים שהביעו דעתם בענין, ע"י לקמן סעיף ז"ט, הרי הנידון מה צריך הנבון לנהוג, ופשוט גם מסביר, לא רק מהלכה, שרוב חכמי ישראל שהביעו דעתם המה המכריעים, בפרט בענייני הכלל שהוא גדר "חב לאחריני", והיאך היה רוצה בורא עולם שינהג הנבון – לפי הרגשת בטנו עם צרור נגיעותיו? שהרי לא מדובר בויכוח זה מה תלמידי הגר"ש אוירבך אמורים לעשות – זהו דיון בפני עצמו. אלא יצא הקצף מצד גדולי הדור על שהמיעוט יצא מגדרו לשכנע את כולם בצדקת המיעוט, נגד רוב מנין ובנין כל גדולי הדור והת"ח! [מבלי לדון באופי השכנוע של הרבה מתנגדים, יחד עם עלילות הדברים, כי אין זה הנידון בקונטרס זה לבוא בדרישה וחקירה מה דברים נעשו שלא לרצון חכמים משני הצדדים. אדרבא, כל מגמת הקונטרס לומר שגם חטוט זה הוא מעשה שטן, שמגביר בזה השנאה, כשכל צד מעלה האשמות על מה שעשה כל ילד מהצד השני, והשטן אומר בחיך: כל צד מאשים השני בדברים נוראים, ואני מצהיר לעולם: אלה ואלה דברי... חיים!].

⁵ עובדה שמסכימים לה ודאי גם הגר"א"ל שטינמן והגר"ח קניבסקי, ובעינינו ראינו היאך שניהם מכבדים אותו מאוד. ושקידתו וגדלותו בכל חלקי התורה והנהגתו בקודש כהני גדולים בארץ ידועה לכל, והגר"א"מ שך היה מחבבו ביותר, וקראהו בהסכמתו לספר "דרכי שמואל" על אהלות: "הגאון האמת", גם שיתפו בחלק מענייני הכלל. ומה שהגר"ח"ק אמר כמה ביטויים קשים בזמן הבחירות, מפני כבודו של הגר"א"ל שטינמן אמרם, ע"י בירור ענין זה לקמן סעיף ז"ל, שח"ו אין זה שום "מעשה רב" כלל לגבינו. ואחד מהת"ח הגדולים של ב"ב שליט"א [השם שמור "במערכת" למי שצריך לתועלת] אמר לי שהגר"א"ל שטינמן אמר לו לא לדבר בשום פנים על הגר"ש"א שום גנות, אפילו אם נראה שזה יכול לעזור בבחירות! גם גדולי הת"ח תומכי ג' הזהירו מאוד מזאת כגון הגר"א פילץ שליט"א והגר"י רוזן שליט"א ומסתמא גם שאר הת"ח רובם או כולם.

⁶ אחי הרב דוד – מקורבו של הגר"ש"א – סיפר שכן אמר לו הגר"ש"א. וזו הלכה צעריכים לשנן הרבה מהמתימרים להיות תלמידיו! וכשכתבו כמה בנדיטים בזלזול על הגר"א"ל, מחה הגר"ש"א במכתב חריף שפרסם ברבים!

⁷ והוציאו ספר שלם משמועותיו והנהגותיו של החזו"א שנאמר "אגב אורחא" ע"י הגר"א"ל שטינמן, ממה שראה ושמע: "אעלה בתמר". ומה שזמן מה לא שימש את החזו"א, התגלה לאחרונה שהגר"א"ל שנתע מהכבוד הגדול שהחזו"א חלק לו כל פעם שבא אליו: קם לכבודו ומלווהו החוצה עד לפתח החצר, כבוד שעשה החזו"א רק לגדולי גדולים ממש! ע"כ פסק איזה זמן לשמשו, עד שחזר ושימש בשנותיו האחרונות של החזו"א כעדות בנו הג"ר משה שליט"א.

⁸ הגר"א"ל שימשו עוד בבריסק, והגר"ז שמו חברותא לבנו הגדול הגר"ב זצ"ל כשהיה הגר"א"ל ש בן י"ב שנה, והגר"ז בחן את הגר"א"ל ש על ג' מסכתות שלמות, וביניהן יבמות וגיטין, עוד בהיותו בילל ז"ב! ולא הרשה הגר"ז לבניו להתחבר עם שאר ילדים מחשש השפעת דעות כוזבות בהן מנוגע ההמון, אלא רק עם הגר"א"ל ש ועוד אחד! וכל ימי הגר"ז היה הגר"א"ל ש אצלו בן בית. והנה"צ רבי ולול אידלמן זצ"ל תלמיד הגר"ז סיפר ששמע מהגר"ז: כשהעליו זהו ה' אהרן לייב מגיע לדבר איתי בלימוד, אני צריך להכין את עצמי! גם שימש את ש"ב הרבי שמחה זליג ריגר ראב"ד בריסק ואת האמרי משה. ואפילו דיבר רבות בלימוד [ובהנהגה?] עם האדמו"ר מסאטמר רבי יואליש זצוק"ל בבואו לציריך!

⁹ להרבה אמר הקה"י [שנפטר עוד לפני 29 שנה!] בחיותו ובבריאותו **שישאלו בכל דבר את הגר"א"ל ש במקום לבוא לשאול אותו**: הג"ר שרגא שטינמן, הג"ר יעקב שכטר ר"מ בשערי תורה ועוד. גם בני ביתו של הקה"י אומרים שהרבה לעיין בספרו אילת השחר, ואמר שהיה לומדו מכריכה לכריכה, ואמר שהוא ה"פני יהושע" של הדור! גם אמר שיש שני צדיקים בדור שמוחזקים כמי שמתקבלת תפילתם לישועת הזולת: רבי יחזקאל לוינשטיין זי"ע ויבלחט"א הגר"א"ל ש! ולשניהם היה שולח נזקקים!

¹⁰ לגר"א"ל ש היתה קביעות כל מוצש"ק לדון עם הרב שך בלימוד ובהנהגה לאורך כמה שנים [דבר ששמעתי לפני הרבה שנים, כשכמה "מקורבים" אמרו שלא זוכרים זאת, אישר הרב אשר ברגמן שליט"א את הדבר, ואמר שהוא בעצמו היה פותח הדלת בבית הרב שך לגר"א"ל ש כל מוצש"ק, והרב שך היה מקבלו ומשוחח עמו בכבוד שהיה נותן להכי גדולים]. והרב שך בכל הישיבות שישבו גדולי הדור למען הכלל, הושיב את הגר"א"ל ש לימינו כשלא נכח הגר"ש"א, והיה דן עם הגר"א"ל ש על הנושאים הנדונים לפני התכנסות שאר גדולי התורה! גם היה ממלא מקום הרב שך כשלא יכל הרב שך להגיע, גם מינהו לשליחויות הכי חשובות בענין הכלל, כגון לשאת את המשא לאברכים בביאור סכנת חבד. ומה שאומרים הנרגנים שהרב שך "רמז" שלא ינהיג – שכחו כנראה משנת רבם זי"ע היאך נהג כשהיה לו החשש הקל שבקל שינהיג מי שלא מתאים! אנו עוד שמענו בעצמנו את מסתו בחנוכת הבית של ישיבת רח"ע על חשש-מנהיג אחד, ובשמו מה שדיבר בהדיא בפנוביץ על חשש-מנהיג אחר. שניהם מגדולי הדור. מבעל אילת השחר הוא יותר התבייש...? אלא הכתיר את הגר"ש"א אלישיב, הכתרה שקיבל בעל אילת השחר בשמחה, וסמך על הגר"ש"א שידע להכתיר למנהיג את מי שהכי ראוי, דבר שאמנם עשה!!

¹¹ ע"י לעיל הערה 1.

¹² ובדם לבו כתב הגר"ח קניבסקי שהוא הכיר היטב את הרב שך – שהרי הוא תלמידו עוד מיישיבת לומזה, והיה עמו בקשר הדוק יותר מ-50 שנה – וגם ודאי הכיר ושימש את חמיו הגר"ש"א, והוא רואה שהגר"א"ל ש הוא ממשיך דרכם והנהגתם יותר מכל אחד אחר. גם נדפסה שיחת הגר"י רוזן ר"י אור ישראל, שאמר שהוא ועשרות מחבריו – ומנה חלק משמותם, ראשי ישיבות ומרביצי תורה מפורסמים - שימשו את הרב שך בכל מאודם, לא פחות מהמשמשים בעלי הביקורת, ולא רק שאינם רואים "סטיה" מהקו של הרב שך, אלא כפי הבנתם, **כך בדיוק היה נוהג הרב שך!** ובדיוק כך הכריז הגר"ב שרייבר שליט"א, מגדולי תלמידי מרן האבי עזרי, שהוא וחבריו תלמידי מרן זי"ע רואים במרן בעל אילת השחר המשך הכי דומה לאבי עזרי מכל הת"ח שמכירים! ומן הענין לציין שמהת"ח הגדולים יש הסבורים ששיטת הלימוד והקנאות שלו מזכירה דווקא את הגר"ז – ממנו תחילת תורתו, ומאידך: כמעט כל תלמידי החזו"א כרוכים אחריו בהרגישם שהוא ממשיך הנהגתו, ואילו הג"ר חיים פיינשטיין עושה "פשרה": הנהגת הגר"א"ל ש מחברת בין הגר"ז לחזו"א... וכמג"ז ז' ע"א ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה כו' שכל אחד ואחד נדמתה לו כאומתו!

הנהגתו של זה ולא ראו בזה סתירה. ובדיוק כפי שנוהג הגר"א שטינמן, כך בדיוק היה אומר לו הרב שך והרב אלישיב להנהיג, וכפי אופיו ודעתו¹³. גם רוב תלמידי הגר"א שך זי"ע ומשמשי הגר"א זי"ע אלישיב זי"ע אינם חושבים שיש למנהיגי הדור שליט"א "קו חדש" שלא היו מסכינים לה שני מנהיגים אלה זי"ע¹⁴.

3. ואפילו יצויר שיש לגר"א שטינמן שליט"א קו שונה מקודמיו, הרי בעל אילת השחר הוא גדול הדור ממש, ואין לך אלא השופט שבימיו, ואילו מחויבים כלל ישראל, וכפי שהצהיר הגר"ח שטיט"א וגדולי ישראל האחרים בהחלטיות כמה פעמים. כי בכל דור יש את הנסיונות והמלחמות המיוחדים לאותו הדור, והיית שולח רועה נאמן לעם לנחותם הדרך, הוא היעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה! "כל גדול והנהגה שלו" [לשון הגר"ח ק]. ובס"ד לאורו ולהדרכתו רוב מנין ובנין עולם התורה בא"י ובחו"ל צועד כבר הרבה שנים, עוד בחיי חיותו של הגר"א זי"ע ובעידודו של הגר"א זי"ע [וכמובן בלא לחלוק על כלום מהדברים שכן הכריע הגר"א זי"ע, כי קיבל הנהגת הגר"א זי"ע כמובן מאליו]. וכל מאות המוסדות ורבות בני התורה שנאותו לאורו כל השנים האלה – כולם ראו בחוש את הס"ד המופלאה שליוותה אותו בכל עצותיו והדרכותיו עם כל ה"ראיה לרחוק" שהגר"א זי"ע היה מתפעל ממנה! ולהצהיר עכשיו "אנו מדלגים על השופט שבדור, כי אנו ממשיכים את הנהגת השופט הדור הקודם – הרב שך – ולא נזקקים ל"הנהגה החדשה" – מלבד שזה נוגד את ציווי התורה של "השפט אשר יהיה בימים ההם" – השופט שבימיו, ובא להפקיע "חזקת מנהיג" עם כל ההשלכות הנשגבות והנפלאות של הנהגה זו, הרי זו גם סכנה לכל קיום התורה, שכל תלמיד של מנהיג קודם, בין שימש כל צורכו ובין לא שימש, יקים במה לעצמו ויכריז – את דרך רבותי אני ממשיך...

[וג' הסיבות למעשה **שזורות יחדיו**, כי כשהגר"א זי"ע מינה את הגר"א זי"ע למנהיג ודאי מחשבותיו היו על סיבה ב' וג'. וגם לסיבה ב' שלא שינה הגר"א זי"ע את קודמיו – ודאי גם קודמיו היו משנים במשך הנהגתם את קו הנהגה לפי הענין והצורך. הרב שך תחילה קרא להצביע ג', אח"כ ש"ס, ואח"כ עץ ואח"כ שוב ג'. שינוי הקו? וכשהבירסקערס שאלו לרב שך מדוע בזמן בגין נכנס לממשלה, הרי הגר"א זי"ע היה נגד להצטרף לממשלה, ענה: אני שימשתי את הגר"א זי"ע, ולדעתי במצב הנתון הוא גם היה מורה ליכנס! וזהו דומיא דסיבה ג' – כל דור עם הנהגה הנצרכת, ע"כ הקב"ה שם מנהיג זה בדור זה, לפי צרכי הדור, וגם הרב שך ודאי מסכים לעיקרון זה! א"כ אין אלו ג' סיבות נפרדות אלא קשורות יחדיו, אלא ההבדל הוא בהדגשת גדולי ישראל המביעים דעתם בנידון: **יש** המדגיש את הוראת הרב אלישיב, ותו לא מדי. **יש** המדגיש שגם לולא הרב אלישיב – המנהיג אשר קיבלו עליו גדולי ישראל של אותו הדור ורובא ככולא של בני התורה – הוא ודאי עם אותה "דעת תורה" של המנהיגים הקודמים, וינהיג בדרך קודמיו לפי הנתונים המשתנים. **יש** המדגיש את מה שהקב"ה ממנה בכל דור את אותו המנהיג שהכי נצרך לאותו הדור, ואין להרהר אחריו לעשות השואות לקודמיו, כי אפילו אם קודמיו היו נוהגים אחרת – רצון התורה היא צורת הנהגה של השופט שבימיו. וגם לעיקרון זה היה ודאי מסכים הרב שך!]

ד. והנה עומד איש הנלבב תמה ונבוך: אמנם הגר"ח קניבסקי שליט"א התבטא על מיעוט הת"ח המתנגד: "המה בטלים ברוב", אך כל זאת נאמר לגבי הנהגה המעשית. אולם לגבי המציאות, כבר נפסק ביו"ד ק"י א' ש"דבר חשוב" לא בטל, עכ"פ מדרבנן, והמבוכה בעינה נותרה, מה עניינו של אותה התנגדות משונה של המיעוט. מה מקומו בעולמו של הקב"ה. ואמנם התמים הטהור ב"אמונת חכמים" צרופה, יאמר: מה אכפת לי, בהדי כבשי דרחמנא למה לי, דרכי ה' נעלמות בכ"כ הרבה דברים, א"כ תהא תעלומה נוספת, ואני אין תפקידי אלא לנסות לפענח תעלומות אביי ורבא ורשב"א ורע"א, ולא זולתן. ואמנם זו היא הנהגה הראויה. אך דא עקא, שמעתי דיבת רבים מגור מסביב, וכך יאמרו: חונקנו לכבד כל הת"ח, בפרט הגדולים שבדור, והיאך גדול בישראל שליט"א יהיה לחולק על כל גדולי הדור שליט"א האחרים, לשימם לטועים ומטעים ח"ו, עד כדי הצורך להקים מפלגה המנגדת, עם הנהגה המנגדת לגדולי הדור שליט"א. ובפרט בראותנו כמה שנאה וביזוי גדולי הדור שליט"א זה הוסיף [עד שאפילו אחד מהת"ח הגדולים שלהם, הגר"ש ד. שליט"א מירושלים, התבטא: לא תיארתי ולא שיערתי ההרס והביזוי שיהא מהקמת המפלגה, הרי אני מעריץ גדול של הגר"א זי"ע שטינמן שליט"א, יותר מהרבה מחסידיו, אלא שבענין זה, אף שבתחילה לא חשבתי שטוב להקים מפלגה מתחרה, שמעתי לבסוף לגר"א שליט"א והזדהיתי עם המפלגה באופן מאופק, כידוע. אך לא עלה בדעתי תוצאות נוראיות כאלו של ביזוי ומחלוקת!]

¹³ **ובמה מצאו שינוי כלשהו? מספר ה"דעות"** בזה הוא כמספר החולקים... נחפשה דרכנו ונחקרה "על קצה המזלג": 1. ללכת ללשכת הגיוס? כשאנחנו הלכנו לפני יותר מ-40 שנה ללשכת גיוס, בימי הנהגת האבי עזרי - עשו את אותן בדיקות בזויות, והיתה אותה אווירה פריצות ופוקרת, ולא עלה על דעת מישהו לאסור לילך לשם, אלא עשו העסקנים השתדלות לשנות הבדיקות והאווירה. וגרע אז טפי: לא הכינו אותנו לאווירה זו כמו שמכניס את ההולכים בימינו שיש כבר מודעות לנעשה. וזהו הרע במיעוטו, וגזירה עבידא דבטלא. מדוע ההוראה לילך נקרא שינוי ולא ההוראה ההפוכה? 2. לא לצאת להפגנות אלא רק אם יחל ח"ו הנגף? האבי עזרי ושאר גדולי ישראל נזקקו להפגנות רק כשכלו כבר כל הקיצין וההשתדלויות האחרות. ועוד: הגזירה דהשתא היא מפחד ריבוי היראים, והפגנה שתחזק פחדם זה עלול לחזק חששם זה ולהזיק. ורק אם יכלו כל הקיצים - אין מה להפסיד, ואולי אזי הפגנה ענקית תעורר התחשבות. ומנהיג הדור מבין ברוח קדשו, כשם שהבין מנהיג הדור מרדכי בזמנו, שהתחזקות בלימוד ובתפילה היא הנרצית עליו. 3. חבד? הדיבורים שאנו שמענו מבעל אילת השחר בענין חבד היו חמורים ממה שדיבר האבי עזרי. גם החמיר לנו לא לעשות קידושין באולמות בהכשר הרב החבדי, הפסיק את מסעו עם האדמו"ר מגור כדי להימנע מביקור במקום חבדי, ועוד כהנה וכהנה שא"א לפרט בכתב, אלא בע"פ. ופלא שלא זעקו הננסים שיש לו "קו חדש" לחומרא... 4. נחל חרדי? לא תמך כלל בהקמתו, בניגוד למפרסמים האינטרסנטיים. ואפילו לבחורים הכי גרועים שבמסגרת ישיבה של "שבאבניקים" – אסר עליהם בחומרה לילך לשם. ורק במקרה שבחור הוא בלי מסגרת כלל, והוא מחלל שבת ועובר על איסורי כרת ומקלקל את אחיו ואחיותיו והשכנים – הרשה שילך לשם ע"פ דרישת ההורים, כדי שלפחות יקום הבחור לפני 1:00 בצהרים ויניח תפילין, לא יחלל שבת בפרהסיא, לאכל כשר, יעשה משהו עם עצמו במשך היום ולא יהרוס את בית הוריו... וכששאלו הגר"מ סולובייצק שליט"א מדוע אינו נלחם בחורף נפש נגד הנחל החרדי, בתחילה לא ענה לו. ורק אחרי שהפציר בו הגר"מ"ס השיב מרן בשאלה: כמה אבות ביקשו ממך להתפלל על בנם שימות. ואחר תדהמתו של הגר"מ"ס הוסיף: ממני כבר ביקשו זאת כו"כ אבות רק בשבוע זה... 5. ליבה? מרן בעל אילת השחר עשירות בשנים מונע ממוסדות – גם של בנות – להוסיף לימודי חול. ונלחם שגם בעלי בתים פשרנים ישלחו ילדיהם רק למוסדות על טהרת הקודש. ובנסיעתו לחו"ל התאמץ והשפיע על הישיבה בבולטמור והישיבה בצרפת להוציא את לימודי החול מתכנית הלימודים. 6. שבועונים? הורה למשיגי דאורחות תורה הגר"ח מישקובסקי שליט"א – עוד לפני מכתבי הרבנים נגד השבועונים – שידבר בחריפות בכל מקום נגד כל השבועונים, גם "משפחה". ומה שבתחילה לא חתם נגד, שמעתי ממקור [וצ"ב] כי היה מעורב בזה "עסקן" לא לש"ש. אך מן הסתם כי היו לו אז די והותר טענות גם על יומון אחד שנקרא: "יתד"... 7. אטו כרוכלא ליחשוב ולזול, ודון מינה ומינה! עי' קונט' המוזכר בתחילת פרק ג' וראה עוד "שינויים" שאינם שינויים...

¹⁴ ועי' היטב לקמן סעיף כ"ג.

ה. אך אם נעיין בקדמונים המבהירים את עניינו של "מחלוקת" לש"ש בין גדולי ישראל, יתבהרו הדברים כמין חומר, ולא תהא בנו "בוקה ומבוקה ומבולקה, ולב נמס ופיק ברכים וחלחלה בכל מתנים, ופני כלם קבצו פארור [נחום ב']". נכתוב את התועליות השונות המובאות בקדמונים במחלוקת לש"ש. במחלוקת זו שנגד ההנהגה יש לפחות את אחת התועליות, ואולי את כולן. והמשכיל יבחין ויראה. נמנה ארבע תועליות שמצאנו בקדמונים, ומן הסתם ישנן עוד, מלבד הסיבות הנסתרות לה' אלוקינו. תחילה נציין תועליות בקיצור ואח"כ בביאור מפורט. והארכתי בענין זה, כי אינו מוכר כ"כ, והנני מביא המקורות לתועליות וגדרן באותיות יותר קטנות, ומי שלא זקוק לזה, יכול לדלג לסעיף י"א. ובזה החלי בעז"ה:

- ו. הנה כדי שתונהג דרך ה' העשויה לחזק יותר את העם בעבודתו ית', נצרכת תחילה התנגדות של אדם גדול, אחד או כמה יחידים, לאותה דרך של אור שכל שאר גדולי ישראל אוהזים או תומכים בה, בשביל ארבע תועליות:
 1. שמקבלי דרך המנהיג לא יכשלו בחששות אפשריים עקב אי הבנה, וזה ע"י הביקורת של המנגד.
 2. כדי שיעמיקו ויגבירו בעלי דרך האמת את הבנתם והתחברותם ושמתם עם דרך זו, וזו תועלת נפלאה!
 3. שלא יקטרג מדי הסט"א לדרך הדוחה אותו ומנצחת אותו.
 4. סיבה סגולית-קבלית: שכך דרך השי"ת בהאירו דרך מחזקת התורה ע"י יראיו, שההתנגדות מסייעת שריבוי האור של הדרך הנצרכת יתגשם כראוי בעולם המעשה, או במילים הקבליות: שלא תהא שבירת הכלים [ויבואר לקמן].

ונבאר מקורות תועליות אלו, ואת גדרן כפי מיעוט הבנתו, ומי שלא נצרך לזה יעבור לסעיף י"א:

ז. **תועלת 1:** תועלת זו ותועלת 2 הן תועליות מובנות בסברה. ע"י דברי הרע"ב באבות ה' י"ז בביאורו השני על מחלוקת לש"ש: "התכלית והסוף המבוקש מאותה מחלוקת להשיג האמת, וזה מתקיים כמו שאמרו **מתוך הויכוח יתברר האמת**. וכמו שנתברר במחלוקת הלל ושמאי". [בירור=שנהיה ברור ע"י שברור מתוכו את פסולת הטעות או סכנת הסטייה]. ובסי מקור ברוך ח"ג פרק כ' הביא בשם אביו בעל "ערוך השולחן", שבעל הצמח צדק – האדמו"ר השלישי של חב"ד, מגדולי הדור – אמר לו סיבת התנגדות הגר"א משמים לחסידות, שהסכים לה גם אביו וגם סבו בעל התניא: לולא המחלוקת נגד החסידות, היה חשש גדול שהיא אמנם תסטה מגדרי השו"ע, כתולדה מהתלהבות העבודה של החסידים. והיו זונחים את הש"ס והפוסקים והמצוות המעשיות, ונתפסים יותר ויותר לתורת הנסתר ורגש. ובגלל המחלוקת עליהם נשמרו מזאת, וגם חיבר בעל התניא את שולחן ערוך הרב לקרב לב החסידים להלכה ולהגדיל הנגלה שבתורה. ואמר הצ"צ שיש להם **להודות על התהוות המחלוקת**, שבזכותה זכו לספרים אלה. וסיכם הצ"צ: "ותהי איפוא המחלוקת לנו כתרס בפני הפורענות, וכגדר ברזל בפני זרם מים שוטף". [ובעל התניא באיגרת (אגרות בעל התניא עמ' קע"ה) כותב שחלק מהחסידים אמנם התדרדרו להוללות וביזוי ת"ח וחילול ה' במיני שחוק ברחובות, ובשבילם חרם הגר"א היה מוצדק!]. א"כ המחלוקת נועדה לשמר הצד השני מחששות אפשריות. וכפי שביארו בזמנו את המחלוקת על ספרי הרמב"ם, שבתחילה גם בעל ה"שערי תשובה" חלק, כי היה חשש שיתפסו מהעם מדי לפילוסופיה, והמחלוקת על הרמח"ל ע"י כמה גדולי ישראל, כי היה חשש שיתפסו מדי לקבלה, כסטיה שהיתה בזמן ש"צ שר"י, והמחלוקת של הגר"י עמדין נגד הגר"י איבשיץ בעל העירות דבש שחשדו למאמין ש"צ שר"י, שהגר"א וכל חכמי הדור שאחריהם הכריעו שהיה זה חשד שווא, אך הועיל שהרבה מהעם נזהרו יותר מספיחי השבתאות שבדורם [ומאידך – נגרם נזק בלתי הפיך מזו המחלוקת, עקב מלחמות התלמידים האסורות, כמבואר במבוא לקונטרס]. וודאי אין ההשוואה חופפת, ולא היו סוטים נאמני מנהיגי הדור כלום מהשו"ע או נתפסים לפילוסופיה או קבלה לולא התנגדות הגר"א, אך בדקות יש יישום תועלת זו גם לדינו – ע"י בפרק הבא [פרק ב']:

ח. **תועלת 2:** גם זו סיבה שכלית על דרך דברי הרע"ב דלעיל. כל מטרת הקושיות על דעה מסוימת היא כדי לברר ולצרף דעה זו, על דרך ר' יוחנן על ר"ל בב"מ פ"ד ע"א: "הוה מקשי לי עשרין וארבע קושייתא ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פרוקי וממילא רווחא שמעתא". וכן הוא בבירור התלמידים בדברי רבותיהם. ע"י ה"ביקורת" מתבהרת השיטה! ע"י "שאלות" מעמיקים לתרץ ומתחדדת התמונה! למשל: קודם אומרים "אין כאלוקינו" – בבירור! אך אח"כ "מי כאלוקינו" – לתוספת הבהרה! או ד' קושיות של ליל הסדר! כי ישאלך בנך – חיוב לכ"א לשאול ולקבל תשובה – להבהרה ולהפנמה! סדרת השאלות של האברבנאל והמלבי"ם על התורה לפני הבהרת כל ענין בפרשה! קושיות התנאים והאמוראים והראשונים והאחרונים לפני שמבהירים הסוגיא! למה? מדוע לא יכתבו הביאור הנכון בלא הקושיות? כדי לחבר אותך לדיון, שיטריד אותך ליישב ע"י חיפוש נקודות העמקה שלא חשבת עליהן קודם! אנחנו כנראה לא מספיק מודעים מהי עוצמת האור שמקרינים על העולם שני המאורות הגדולים בעל אילת השחר ובעל דרך אמונה. ע"י ה"צ"ע" ששואלים הת"ח והתמימים לש"ש, **אנו מעמיקים להתבונן ולהוקיר עוד במתנה שהנחילנו הי"ת ברחמינו העצומים בדור אחרון נורא וחשוך זה!** וכפי שבעז"ה נחשוף במקצת אור יקרות זה בפרק הבא!

ט. **תועלת 3:** תלמיד הגר"א וסרמן, הרב ישר כותב ששמע מרבו בשם הח"ח את הדברים הפלאיים הבאים: "כשמשתלשל לעוה"ז ענין קדוש, והסט"א מתגברת בכדי לעכב, נוהגים במרום כפי שכתוב ע"ס עקש תתפל' [שמואל ב' כ"ב], ועוטפים את הענין במסוה, כאילו יש בו תכלית חולין או שיבוש הדיעות ח"ו, בכדי להטעות את הסט"א שמדובר בכח בלתי קדוש, ותחלל מלקטרג ומלהפריע. אח"כ מתגלים ניצוצי הקדושה ורואים אותם בעליל. מטעם זה נסתובב שהגר"א בשעתו התנגד לשיטת החסידות, אולם בדורותינו התברר מה מאוד היה עם ישראל זקוק לה" [קובץ מאמרים ואגרות, הוצאת ישיבת אור אלחנן ח"ב עמ' י"ח מהס' "חפץ חיים חייו ופעלו"]. ואף אם לא הועברו הדברים במדויק בהיותם כלי שלישי, הרי רעיון בדומה לזה מובא בקדמונים, ע"י הגר"ח שמואלביץ בשיחות מוסר מאמר י"ט בשם קיצור אלשיך: מעשה יהודה ותמר, ויעקב שנשא ב' אחיות, ורות ובוועז, כל אלה נראים קצת כחטא, כדי ליטול מהסט"א את כוחו למנוע ממעשה הקדושה להיעשות בשלמות. וכמו מש"כ הרמב"ן ויקרא ט"ז ח' בשם פרקי דר"א בענין השעיר לעזאזל, שהוא כשוחד לשטן שלא יקטרג. מעשים גדולים כהעמדת עם ישראל, מלכות בית דוד ומלך המשיח, יכולים להיעשות רק אחר ביטול כח השטן, בזה שנותנים לו את ה"מיחזי כחטא", ע"י כל דבריו והסק לענינו. וע"י סוף הקדמה ל"ליקוט ידיעות האמת" לרמח"ל, מהרב יוסף ביגון זצ"ל: "הוציאו עליו [על הרמח"ל] חשדים וערעורים גדולים כי וגילו לרמח"ל ולהרבה קדושים שזה היה לסיבת קטרוג גדול של הס"א בהתקנאם בו".

י. **תועלת 4:** בס' "מצרף העבודה" דף י"ט ע"ב: מכתב מאדם גדול תלמיד הגר"ח מואלוזין, שעל אף היותו חסיד, למד בישיבת ואלוזין, ותיאר היאך שכשנתגלה אור האר"י ז"ל יצא נגדו המהרש"ל וכמעט החרימו, עד שהכיר בגדלות האר"י. וכמו"כ כשנתגלה אור הבעש"ט והמגיד ממזריטש, התנגדו להם הנוב"י והגר"א ועוד, וביאר זאת במה שמובא בספרים "שכל אור צח ובהיר א"א להתגלות בזה העולם הגס והעכור כ"א ע"י הסתר והעלם קצת, כמ"ש ויהי ערב ויהי בקר – ברישא חשוכא והדר נהורא. וכשהאציל הי"ת את האור הבהיר לברוא עולמות – הוצרך להעלים אותן תחילה כדי שיוכלו המקבלים לקבלו. כמו למשל כדור השמש שאין ביכולת האדם להסתכל בו מרוב בהירותו, כ"א ע"י מסך מבדיל. וכמו שכל עמוק א"א להסביר לתלמידו הקטן כ"א ע"י משל מדבר זר, וע"י המשל יכול להשיג את עומק השכל. כן היא מהמחלוקת הנ"ל, כי כאשר הוצרך להתגלות אור הצח והבהיר תורתו של הבעש"ט בזה העולם הגס והחשוך, לא היה באפשרי להתגלות כ"א ע"י מסך מבדיל מהגר"א שישתיר את דרכו והיכלו בקודש מכל וכל כמו ויהי ערב כו'. **ובאמת אלה ואלה דברי אלקים חיים. כי כמו שהגילוי הוא ודאי רצון הבורא, כן ההסתר הוא רצונו ממש, כי בלא ההסתר אין מקום להגילוי**". ויבואר יותר בעז"ה בפרק הבא.

- יא. **לסיכום:** כשיוצא אדם גדול או ת"ח גדולים במחלוקת על דרך עבודת ה' נשגבה של מנהיגי הדור שהיא טובת העם, הרי שמה' יצא הדבר, שתשמש מחלוקת זו לתועלת - כדי לתת קיום והעמקה יותר חזקים ונאמנים לאותה הדרך. וככל שהדרך היא יותר נשגבה, היא נזקקת להתנגדות רבה יותר בתחילתה. **מסקנה:** מרן הגר"ש אורבך שליט"א, אף שהכרעת גדולי ישראל שליט"א היא שאין הלכה כמותו, כדעת יחיד או עכ"פ מיעוט, הוא עצמו היה מחויב ע"פ דעתו להחליט את אשר החליט, לאחר שיצא זאת לו ע"פ חשבונות של תורה, וניתן כח לחכם מחכמי הדור להביע דעתו אף נגד הרבים. ומה שהכרעתו היא בניגוד למה שאיש ישראל חייב לנהוג ע"פ מנהיגי הדור - מאת ה' היתה זאת לטובה, כדי להכין את דרך המלך המחויבת של מנהיגי הדור שליט"א, ע"י האופנים המבוארים לעיל, ובפרט בפרק הבא. ולא גרע ממה שסברו על התנגדות גדולי עולם לרמב"ם ולרמח"ל וכו', שמאת ה' היתה זאת, היא נפלאה בעינינו, **שהקב"ה הנהיג דעתם הטהורה** להתנגדות זו לש"ש, כי דווקא ההתנגדות - היא הגורמת קיום נאות ומשופר לדרך הנצרכת!! ועי"ז בפועל משתתף המתנגד לדרך האמת בחיזוק דרך האמת, **ועי"ז מרומם** - מדעתו או שלא מדעתו - את הנהגת הדור!
- יב. ועפ"ז יבואר מה שיי"א בשם הגר"ש אלישיב זי"ע שהגר"ש אורבך שליט"א יהיה "שומר טוב" להנהגת הדור המחויבת של הגר"א"ל שטינמן. וכדרך שאמר מרן הגר"א"מ שך זי"ע בהספדו על רבי יואל מסאטמר זי"ע, ומרן הקה"י זי"ע כתב זאת בכמה מכתבים [קריינא דאיגרתא מהדורא חדשה, המכתבים הראשונים של ח"ג] שבמחלוקתו של האדמו"ר מסאטמר נגד הבחירות לכנסת ולקיימת כספים מהמדינה וכדו' הוא משמר את הנהגת הדור לא להתחבר מדי לציונים אויבי התורה. ומעין זאת בשם החזו"א בפאר הדור ח"ד עמ' ר"מ בהערה. ומאידך: המבוגרים עוד זוכרים באיזה ביטויים חריפים התבטא אותו רבי קדוש על ה"שותפים לעי"ז ואפיקורסות" המצביעים בכנסת וכו'... וגם לגבי דידן זו תועלת 1 למחלוקת לש"ש מצד מי שאין הלכה כמותו. ואולי התכוון הגר"ש"א גם לשאר התועלות, שהרי הביקורת היא מעמיקה את דרך האמת, גם שמירה שלא יקטרג השטן, גם מיקל למנהיגי הדור "להוריד" את דרך הנהגתם לצאן מרעיתם¹⁵.
- יג. ומה שעלינו לדעת, שאין מחלוקת זו של המיעוט נוגעת לנו למעשה, כי אנו מחויבים להוראות הגר"א"ל שטינמן בלבד, ה"דבר אחד שבדור". שתי התועלות האחרונות של המחלוקת אינן לגבינו אלא בגדר "כבשנו של עולם". ורק שתי התועלות הראשונות יכולות אולי להיות לנו לעזר, בזה שנתחזק בתודעתנו בדברי הביקורת של הגדול המנגד שליט"א מחד, ונפנים בהעמקה ובשמחה את דרך מנהיגי הדור שליט"א מאידך.
- יד. וודאי שמחויבות זו להיכנע לדעת מנהיגי הדור היא כלפי כל איש מישראל, ולא יתריס ויאמר: אם ישנה תועלת במה שחולק המיעוט, הריני מצטרף גם אני לאותו המיעוט, ותרבה עי"ז התועלת... הרי זו טענה אווילית, כי חייב לנהוג ע"פ כללי ההליכה אחר השופט שבדור, ורק ביד הגדול האחר עצמו הזכות לחלוק כשיצא לו אחרת בחשבונה של תורה, אך מלבד התלמידיו המובהקים - עי' סעיף הבא - על כל שאר בני"י לנהוג כהכרעת שאר גדולי ישראל שהם רוב מוחלט.
- טו. ומי שהוא תלמידו המובהק של הגדול החולק, ושומע לרבו זה בכל הנהגותיו, וכוונתו רק לעשות ציווי רבו המובהק, בודאי אין זו מרידה בהנהגת הדור האמתית או ביזויה, כי הוא סבור שהוא מחויב לרבו גם בהוראות של הנהגת הכלל, על אף היות רבו במיעוט שבטלה דעתם. ואמנם הגר"ח קניבסקי שליט"א הורה שגם תלמידים אלה מחויבים בנאמנות למנהיגי הדור שהנהיגה בידו **בכל הוראה הנוגעת לכלל**, עכ"פ נראה שישכים שתלמיד הטועה לסבור שחייב לנהוג כרבו מובהק גם בזה - אין זה ביזוי כלפי המנהיגים האמתיים, אלא טעות בלמעשה. וצ"ב.
- טז. במה דברים אמורים שנראה שאין זה ביזוי? כשעושה כהוראת רבו שבמיעוט כמעשה קוף בעלמא, כי סבור שמחויב להוראת רבו, מבלי להוסיף בלבו לאמור "אני עושה כרבי כי ודאי הוא צודק והמנהיגים טועים בגלל סיבה זו או זו כו'". כי מחשבה זו היא ביזוי "מהודר", שגם עליו נאמרו ע"י חז"ל והפוסקים את הדברים החמורים שלקמן.
- יז. ומי שאינו תלמיד מובהק לאותו הגדול שבמיעוט, ודאי אינו יכול "להחליט" שעכשיו אהיה תלמידו לגבי דבר זה, כי אני "מסכים" עמו בזה, שגם זה ביזוי מנהיגי הדור הוא, כי מתנשא בגאותו ל"הכריע" במה שאין בידו ואין ברשותו להכריע.
- יח. ואפילו אם יאמר: "מעכשיו" אני תלמידו בכל ענייני, כדי שאוכל לנהוג כמותו בהוראה זו המוצאת חן בעיני, הרי זהו ביזוי כלפי מנהיגי הדור, כי בגאותו ונגיעותיו לגבי ענין זה, "בוחר" לו "מנהיג כרצונו" למילוי רצונותיו.
- יט. ואם החיוב לשמוע לרוב גדולי ישראל והת"ח הוא מהתורה או מדרבנן מדין "אחרי רבים להטות" או רק "אומדנא דמוכח" שזו דרך האמת - לא לשכמותי להכריע בזה, עי' הערה¹⁶. אך ודאי סברה פשוטה היא שמי שבוחר לנהוג נגד רובא

¹⁵ והמנגדים מביאים ב"קול רעש גדול" כ"אסמכתא" לזה שצריך לשמוע בקול הגר"ש"א אפילו נגד הגר"א"ל"ש והגר"ח"ק - את דברי מרן האבי עזרי בהסכתו על ספר של הגר"י בורדיאנסקי, שם כתב האבי עזרי שאינו יכול לעיין בספרים חדשים מפני ראייתו, אלא שמכיר את המחבר לטובה, והוסיף: "ועל ספרו זה העיד והסכים הגאון המפורסם ידידי מוה"ר שמואל אורבך שליט"א ראש ישיבת מעלות התורה בירושלים עי"ה"ק **ואין להרהר אחר דבריו** [הדגשה שלי - ימ"ס]. וע"כ גם אני באתי בברכתי שיה' רצון שיזכה להוסיף כהנה וכהנה". והמה מצטטים את אותן המילים המודגשות לבדן במנותק מכל ההסכמה, כאילו זו הוראה לרבים על מנהיגות הגר"ש"א... ולא פרעוש כמוני יביע "עמדה" כלשהי על גדלות הענק בענקים מרן הגר"ש"א, אך היא נמסר לקבוע "הלכה" ביסודות הנהגת הדור מאותה הסכמה פרטית המתיחסת ל"אחר דבריו" של הגר"ש"א בנוגע להמלצתו על הספר בלבד. ואמנם זו התבטאות של הערכה גדולה לגר"ש"א, אך יש פה "ספק ספק ספיקא": אולי התכוון הרב שך שאין להרהר אחר דברי הגר"ש"א בנוגע להערכת ספר זה או אחר, או הערכת אישים בכלל. ואפילו את"ל שהתכוון שאין להרהר אחריו בכל דבר, אולי התכוון שאין להרהר כמו שאין להרהר אחרי כל ראש ישיבה או ת"ח חשוב. ואפילו את"ל שכוונתו שאין להרהר אחריו כאחד המיוחדים שבדור, הרי ודאי לא התכוון בזה להכתירו למנהיג עם ישראל במקום הגר"ש"א, למשל, ואם היה חולק על הגר"ש"א באיזה הנהגה [וידענא שהיו מקרים כאלה] ודאי לא התכוון הרב שך שאין להרהר בזה אחר הגר"ש"א, א"כ אולי היה הרב שך היה סבור **שעוד יותר** אין להרהר אחרי דבריו של הגר"א"ל"ש...! ואם זו ה"אסמכתא" למנהיגות הגר"ש"א, א"כ "שתיקות" יפה מדיבור... והדבר השני שמצטטים הוא מה שהבאנו שהגר"ש"א אמר שהגר"ש"א יהיה "שומר טוב", וגם בזה גנבו דעת הקוראים, כי אמר זאת בצמידות לקביעתו הפסקנית **שהגר"א"ל"ש יהיה מנהיג הדור!** וכפי שהבאנו לעיל בהערה 1.

¹⁶ עי' חר"מ כ"ה ב' ושי"ך סק"ט ונתיבות סק"ח וחזו"א י"ד סי' ק"נ ס"א ו'ה' וחי'. ועי' בקריינא דאיגרתא מהד' ראשונה ח"ב מכתב קנ"ו לאחד שרצה להימנע מלבחור ג' כי הבד"ץ של העדה החרדית אוסר, שאחר דיון כותב מרן הקה"י זי"ע: "לעצם הנדון, **תחייב מוטל על כל אחד ללכת אחר הרוב בכל התורה כולה** [הדגשות שלי: ימ"ס]. ובנדון דידן רוב ככל חכמי ישראל אשר איתנו תל"ת, ואשר כבר נתבקשו בישיבה של מעלה אבל הוראתם קיימת - ולדעתם זהו חיוב גמור, והנמנע הוא בכלל ממעט כבוד שמים ח"ו, איני יודע צד היתר בזה". [ובח"א מכתב ר"ג כתב הוראה כזו למי שלא חבר העדה]. וידועים דבריו המזהירים של ס' החינוך מצוה תצ"ו [וכתב אותו היסוד במצוה ע"ח בדין לילך אחר הרוב] מה שמאריך בשורשי המצוה לשמוע אל הב"ד,

ככולה של גדולי ישראל והת"ח, בפרט נגד מי שהוחזק למנהיג הדור בפועל [אצל הרבה: עוד בחיי מרן האבי עזרי, בשנותיו האחרונות!] ברובא דכולא של סוגיות הכלל ועולם הישיבות, היא הנהגת ביזוי לדעת תורה [למי שאינו תלמיד מובהק לגדול החולק, כדלעיל], כי הוא מכריע "מדעתו" שלא כרוב – בגאווה ובז. וביהירותו החליט "שמבין" להכריע בחשבונות גדולי הדור, ואינו מבין שאינו **מסוגל** להבין חשבונותיהם. ואם יאמר היהיר: היאך מותר לי להקשות על המהרש"א ועל הקצות, ולא על הנהגות הכלל של בעל אילת השחר? את פתח ואמור לו: לשאול ולחקור ולברר לש"ש מותר לנסות ולהבין. בפרט בן תורה הרגיל ללבן כל סוגיא. אך לחלוק?!! הס וחס מלהזכיר!! למשל: אם "יחלוק" על המהרש"א בלימוד – לשוטה יחשב, אם אינו בדרגת רע"א והקצות לחלוק. אך לחלוק בלימוד על בעל אילת השחר, מגדולי הת"ח בדור, אפשר שמותר לאברך ת"ח, אחר שיורגל לסגנונו ויעמיק בכוונתו שלא תמיד מובנת בעיון הראשון. בזה נהוג שגם תלמיד שאינו בדרגת הת"ח בעל השמועה, יכול להביע "דעה אחרת" [אם אין הענין הלכה למעשה]. אך מחלוקת **בהנהגה**?!! זהו סוג סוגיא **שונה לחלוטין**: צירוף חשבון כל התורה כולה בטהרתה הכי גדולה, עם היר"ש ודקדוק המצוה של עשרות שנות התגדלות ע"י חש"נ ומוסר, ושימוש חכמים עם כל שאר מ"ח קניני התורה, אכפתיות נשגבה לכבוד שמים ולכל הנלווה לזה: [הדאגה בא"י ובכל העולם לישיבות, כוללים, סימינרים, חידורים וכל שאר המוסדית, לבני העליה הכי גדולים יחד עם המסגרות לנפלטי הישיבות מהכי רופפים בעבודת ה', על כולם מצודתו המזהירה פרוסה מתוך האכפתיות הכי גדולה! מלבד רבבות הפוקדים נווהו תמיד לעצה ברכה ועידוד, והוא בשארית כוחותיו עוזר כפי יכולתו!]. ובתוספת הסייעתא דשמיא המיוחדת המשופעת רק ליחידי הדור! סייעתא דשמיא שיש רק למנהיג "אשר נטל על שכמו את משא הדור". היש בזה השגה כלשהי אפילו לת"ח גדול, כ"ש לאזובי הקיר ה"מקשים"?!! [מלבד העובדה שכל **העובדות האמתיות** מתנקזות אליו ע"י המוני הבאים ליישב בעיותיהם באמת. וע"י פקחותו הגדולה לברור האוכל מהפסולת. ואילו כ"א אחר רואה רק תמונה חלקית ביותר, אם בכלל. בפרט שה"אכפתיות" של אלה הרבה פעמים מתחילה ונגמרת רק בביקורת על גדולי ישראל ועוזריהם שיומם ולילה עושים ועושים ועושים! ראה שוב היאך דעת בעה"ב היפך דעת תורה – שהננסים מלהגים לאמור: גדולי הדור לא יודעים מה באמת קורה...]. בינה זאת! כי בנפש ובנפש האומה היא!!

כ. ואם רבו המובהק אינו אחד מגדולי הדור ממש, בוודאי אין התלמיד רשאי לנהוג כהוראותיו **בענייני הכלל** נגד הרוב, כי רבו עצמו ג"כ מחויב למנהיג הדור, כ"ש לא לחוב לאחריני להורות להם אחרת. ובשלמא אחד מגדולי הדור – יכול להורות לעצמו שלא כרוב, **ואולי** גם לתלמידיו המובהקים [ע"י לעיל סעיף ט"ו] – על דרך הגמ' יבמ' י"ד ע"א במקומו של ר"א היו כורתיים כו', במקומו של ר' יוסי היו אוכלים בשר עוף בחלב. אך מי שלא שקול כגדולי הדור האחרים, היאך יהיו להורות לאחרים בענייני כלל אחרת מהמנהיג!

כא. ואם פלוני הוא תלמיד מובהק לת"ח פלוני שאינו מגדולי וזקני הדור ממש, ואותו הת"ח פלוני הוא תלמיד מובהק לאותו הגדול שבמיעוט, גם **אפשר** שאינו ביזוי להורות לתלמידו כנגד גדולי הדור, אף שנראה שאסור לו כך לעשות, כי בשלמא הת"ח פלוני עצמו – נתלה באילן גבוה, הוא רבו מגדולי הדור. אך תלמידו שאינו תלמיד של אותו גדול – במי הוא נתלה? אך עכ"פ אינו דרך ביזוי, בתנאי שכשעושה כרוב – עושה בלי כל ביזוי נלווה. וכגון אם תלמיד יתלה עצמו ברבו הגרד"צ קרלינשטין שליט"א, כשהגרד"צ תולה עצמו בגרש"א, מבלי לדון אם לתלמיד התלמיד שרי לתלות בהם, אך עכ"פ אינו נראה ביזוי אם עושה ככפאו שד ולא דרך ביזוי.

אך רובם של המהינים לא להתכופף למנהיג הדור בעל אילת השחר, אינם מתלמידיו המובהקים [=הנוהגים בכל ענייניהם כהוראותיו] של הגרש"א, אך גם לא של הגרד"צ או הגרש"ד מ"ס או עוד אחד או שנים מהת"ח שיש להם תלמידים מובהקים. ואפילו אלה שהם כן תלמידים של חד מינהו, אם המה נוהגים להוסיף "הידור מצוה" **במחשבת גנאי או בדיבור גנאי** על מנהיגי הדור – א"כ הריהם שותפים לנוהגים ביזוי ומרידה במי שאליו חייבים להתכופף או **לפחות לנהוג כבוד ומורא כמורא שמים**! וזאת מתוך רמות רוחא דאית בהו. ועל הנוהגים כך התכוון הגר"ח"ק בביטויים קשים בזמן הבחירות. וקלות דעתם וחוסר אחירותם לקדשי ישראל גרם לאסון המחלוקת בו אנו שרויים. **והיות חצופים** שבין המורדים, בידעם בתוך תוכם שלא כהוגן הם נוהגים, החלו "מרגיעים מצפונם" **בדברים ובכתבים** לרבים דברי בלע, לפעמים נוראיים ממש, כלפי מנהיג הדור ומשנהו בעל דרך אמונה, כמשכילים ארורים, בליצנות בזויה הדוחה גם אלף תוכחות. [והליצן הרי מהרס ככל הכתוב במס"י פ"ה, כגון: "שכבר אין הטעם והדיעה מושלת בו, והרי הוא כשכור או שוטה אשר אי אפשר לתת להם ערמה או להנהיגם, כי אינם מקבלים הנהגה"! וע"י לקמן הערה 28 דברי החז"א על ליצן שכזה!]. ובזה שמו חלקם בין פושעי ישראל הכי נבזים, וכתרו עצמם משורש החיים לנצח! אין להם חלק לעוה"ב! חבריהם של קורח ירבעם ואחיתופל, בבזותם שרפי קודש! ולפחות לפיד – כרבו המן – לא מתחפש לבן תורה, ואילו אלה – כן! עם זקניהם ופיאותיהם יושלכו ל... ואנחנו בתמימות ובלי משים מכניסים לפעמים פושעים אפיקורסים אלה לביתנו פנימה ושחים עמם שיחה ולומדים עמם בישיבה ובכולל וילדינו קשורים לילדיהם! גייס חמישי החותר תחת כל יסוד התורה! **והכי מושחתים** שביניהם גם **מפיצים** את דברי הבלע באלפי כתובות מחשב, ובאמצעי התקשורת הפסולים!

לנהוג כהוראת רוב חכמי הדור, וכתב שם פעמיים שזה הולך גם על ימינו – ע"ש כל דבריו, ונביא קצת דבריו: "ובכל דור ודור גם כן שנשמע אל החכמים הנמצאים שקבלו דבריהם ושתו מים מספריהם ויגעו כמה יגיעות בימים ובלילות להבין עומק מליהם ופליאות דעותיהם, ועם ההסכמה הזאת נכוין אל דרך האמת בידעת התורה, וזולת זה אם נתפתה אחר מחשבותינו ועניות דעתנו לא נצלח לכל כו'. כלומר שאפילו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים אין ראוי לנו לחלוק עליהם אבל נעשה כטעותם, וטוב לסבול טעות אחד ויהיו הכל מסורים תחת דעתם הטוב תמיד, ולא שיעשה כל אחד ואחד כפי דעתו שבזה יהיה חורבן הדת וחלוק לב העם והפסד האומה לגמרי. ומפני ענינים אלה נמסרה כוונת התורה אל חכמי ישראל, ונצטוו גם כן שיהיו לעולם כת מועטת מן החכמים כפופה לכת המרובין מן השורש הזה, וכמו שכתבתי שם במצות להטות אחרי רבים כו'. **ולענין החיוב עלינו לשמוע לדברי חכמינו הקדמונים ואל גדולינו בחכמת התורה ושופטנו שבדורנו** נוהגת בכל מקום וככל זמן בזכרים ונקבות!" א"כ העניינים החמורים של הליכה אחר רוב חכמים, אפילו הם טועים, כדי שלא תהא מחלוקת, שייך ממש לימינו! ומה גרע מגמ' ב"מ נ"ט ע"ב מה שעשו לגדול הדור ר"א הגדול "שלא ירבו מחלוקות בישראל"! היש ראייה ששייך לימינו יותר ממה שאיתרע לאחרונה! ומסברה, ענייני הנהגת הכלל עוד יותר חמור לענין זה מענייני הלכה! וע"י ברכ' ס"ג ע"א "אחיה יבנה מזבח, חנניה יגן בכינור כו'". ובס' שיחות מוסר של גר"ח שמואלביץ ח"ב מאמר מ"ב.

כמובן בעילום שם פחדנית של חדלי אישים, "מכה רעהו" (רעהו! הרי המשמיץ אינו גם רקבובית לרגליו!) בסתר" המאפשרת למרוח כל רפש ובדיה! "אמר נבל בלבו אין אלקים, השחיתו התעיבו עלילה!" אפיקורסות מחרידה המלווה בחילול ה' הכי נוראה! וראוי לקרוע הבגדים ולישב אבלים על שבר בת עמי, בראות בבלע וביזוי של קודש הקדשים, שומו שמים על זאת ושערו חרבו מאד, עם כל חילול ה' המלווה, ועם הטרגדיה הכי גדולה של **חורבן עצמם!** היאך הצליח מעשה שטן לטמטם נפשם ודעתם עד שהפכו לחללה היורקת בידידי ה' אשר כל קיום היורקים וחכמתם [שאולי פעם היתה להם] הוא בזכותם ובאמצעותם¹⁷ מה שלא עשו נבוכדנאצר וטיטוס וכל שונאי ישראל – שפעולת הריסתם רק חיצונית [נפה"ח ש"א פ"ד] – המה ברשעותם מהרסים ההרס הכי גדול בפנימיות הכי גדולה! דוקא כי "בני תורה" המה! ירחם ה'!

כב. ור"י עמדין כותב שבזמן ש"צ שר"י ניתנה רשות משמים לשטן להשרות רוח תזזית בלב המונים, ושרתה אף על ת"ח! ורק גדולי התורה ששימרו כל הנצרך בלא סטיה – היו מחוסנים מרוח הרסנית זו. והיו נגועי ה"רוח תזזית" מגידים את השטותים הכי גדולים בדרך בוטחת, לפעמים "בדרך נבואה" בנפילה כמתעלף על גבי הארץ ומלמול "סתרי תורה" וגימטריות! א"כ **הרוח תזזית שבימינו**, שתפסה את הלומדים התמימים, יחד עם זיבורית הלא תמימים, רק היא יכולה לתת הסבר כלשהי למטעני השטויות ה"ניבאות". כגון שגדול הדור וצדיקי הדור מעידים עליו שאין כמותו בעולם דבוק באלוקיו – מרן בעל אילת השחר – בפרישות וסיגופים ודקדוק מצוה והנהגות קדושה ביר"ש בוערת בלתי נתפסת – **הוא** הנחשד ש"מתפטר" בענייני יידישקייט – צבא, ליבה, צניעות, שבועונים כו'... ועוד: מנהיג הדור שהכי בונה הכרעותיו על מה ששימש את גדולי הדור הקודמים¹⁸ – **הוא** הנחשד שמחליט מסברותיו לבד ואינו הממשיך המובהק של **כל גדולי מעתיקי השמועה** של הדור הקודם... והחשדות בו המה ממש כמו שחשדו במשה **דווקא** בדברים שהכי היה רחוק מהם: בעניו מכל אדם חשדו: "מדוע תתנשאו", בפרוש הכי גדול: חשדו בא"א [כ"א קינא לאשתו ממשה], ובנקי הכי גדול בממונות [לא חמור אחד מהם נשאתי] – חשדו במעילה בכספי המשכן כדברי חז"ל על "והביטו אחרי משה"... [ובכתבי פלסטר האחרונים של נזקקי-רפואת-הנפש מבית שמש, כבר מרחו על הקירות שמרן – העניו מכל אדם שעל פני האדמה בדורו, והפורץ בבכי מבהיל כל פעם שמדבר על חסרון כבוד שמים – **הוא** העושה דברים מתוך דאגה על כבוד עצמו... וכמו שדעת בע"ב היא היפך דעת תורה – המשמיע היפך דעת תורה בצורה הכי שפלה – זה מורה על דרגת שפלות בעל-הביתיות שלו]...

כג. **והתבונן בדבר מחריד**, שהגה"צ רבי ישראל אליהו ויינטרוב זצ"ל בספרו "התקופה בסערת אליהו" מביא במאמר א' ענף א' מהגר"א שביאר את פרשת פגישת עשיו עם יעקב כ"מעשה אבות סימן לבנים" על דורנו: שיעקב שם בפגישה עם עשיו את השפחות וילדיהן ראשונה, אח"כ את לאה וילדיה ואח"כ את יוסף ורחל. וכותב הגר"א שבסוף גלות אדום, תקופת עיקבתא דמשיחא שבימינו, המנהיגים על עם ישראל [ה"אפוטורופסים"] יהיו אלה שהם באמת **הכי פחותי דרגא שבעם** – שזכותם לשלוט הוא מהקללה "היו צריה לראש". והשניים בחשיבות יהיו לאה וילדיה שהם כנגד עמי הארץ הטובים ונגרריהם, והאחרונים בחשיבות יחשבו יוסף ורחל – המסמלים את **תלמידי החכמים**! ויתקיים "חכמת סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו". אלה דברי הגר"א. והקשה שם הגר"א ויינטרוב מה ראה יעקב להפגיש בצורה זו את ילדיו, הרי זה גרם לכל ביזוי הת"ח והתורה שבדורנו! ומתרחץ מה שנראה לו ע"פ הגר"א במקום אחר שסבל הת"ח ממחר את הגאולה. ועפ"ז ביאר שיעקב יצר גלות מיוחדת של הת"ח והתורה, שסובלים יותר מכל העם, לסבול את עוונות הדור בבחינת "והוא מחולל מפשעינו כו' ובחבורתו נרפא לנו", שהסבל של הת"ח ממחר את הגאולה, וגם אחרים ניצולים בגללם. [אולי זו עוד סיבה לחשדות בגר"א שודאי כואב לו מזה, אך אין זה הנידון לעי"ע, והבאנו הדברים למען הפסקא הבאה].

ונראה פשוט להוסיף עוד ביאור ע"פ מה שכתב רש"י ברא' ל"ג ז': "בכולן האמהות נגשות לפני הבנים, אבל ברחל, יוסף ניגש לפניו. אמר: אמי יפת תואר, שמא יתלה בה עיניו אותו רשע. אעמוד כנגדה ואעכבנו מלהסתכל בה, מכאן זכה יוסף לברכת עלי עין". ולפי הגר"א שרחל ויוסף כנגד הת"ח, א"כ הסתרת רחל היא הסתרת מעלת הת"ח המשולה ליופי: "יפיפית מבני אדם, הוצק חן בשפתותך" – בתהילים מ"ה, מזמור שנאמר על מעלת הת"ח! [רש"י שם]. בשביל מה צריך להסתיר את מעלת הת"ח? שלא יתן עשיו בו את עיניו! ע"י מאמר "אומר אני מעשי למלך" [קובץ מאמרים ואגרות ח"א עמ' רנ"ט ואילך] שהגר"א וסרמן מביא מהח"ח שהיהודים הרשעים בימיו שעזרו להעביר על דת המה מזרע עמלק [שהתערב בישראל], ושכל המנהיגים הלוחמים בתורה [הציונים] גם להם התכוון הח"ח. והרי הגר"ח מבריסק אמר שכל הציונות נוסדה כדי לעקור הדת, א"כ פשוט שמנהיגיה מחפשים איפה הכי "חשוב" להרוס, כדי שההרס יהא ח"ו בשלמות. כמה צרות עשו ליהדות מזמן קום המדינה: חינוך גויי, הפיכת גלויות קדושות שלמות לפוקרים, חילולי שבת ברבים, נסיון גיוס בנות, ניתוחי מתים, הפלות וכו'. אך את "תחנת הכח" המחזיקה באנרגיה שלה את כל המערכת: לא הכירו! הישיבות הקדושות! לא ידעו שפגיעה בהן זה ההרס של כלל ישראל. סברו שהפגיעות דלעיל יותר חמורות! מדוע כך טעו לחשוב? כי יעקב שם את נציגי הת"ח אחרונים כדי שיחשבו כהכי מבוזים! ומה "מבוזים" כאלה יכולים כבר להשפיע? עשיו – מנהיגי המדינה המבקשים לעקור – **לא ראה אותנו!** לא ראה את ה"יופי" של הישיבות, היאך הן המשיך "סיני" המקשר את עם הקודש לאביו שבשמים, ועי"ז "מגנא ומצלא"! הן אלו המחזיקות את היהדות ואת היהודים! עשרות שנים נלחמו גם על דברים "שוליים", וחברי הכנסת החרדים עשו מזה "טראסק" [ובאמת כל דבר "שולי" באידישקייט הוא חמור שבחמורות, וכ"ש חילון ההמונים שהגר"י זעק שזה גרוע ממשרפות אושביץ! גדול המחטיאו

¹⁷ כדאי ברכ' ו' ע"ב: כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה. ויומא ל"ח ע"ב שהעולם נברא ומתקיים בשביל הצדיק. והרמ"ב בהקדמה לפיהמ"ש: "כי תכלית העולם וכל אשר בו, הוא איש חכם וטוב כו' וכל האנשים כו' להיותם משמשים לאחד ההוא כו'. וברכ' י"ז ע"ב איתא כל העולם ניזונן בשביל חנינא בני כו'. ועי' לקמן סעיף ל"ב עוד ממעלת הת"ח ושפעו בעולם! והגר"ח אמר בפסקנות נדירה על בעל אילת השחר שהוא החד בדרא שעליו כתב הגר"א שיש בכל דור בחי' משה רבינו, שכל חכמת חכמי אותו הדור – הוא מאורו!

¹⁸ ראה לעיל פרק זה סעיף ג' קטע 2. וזכינו הרבה פעמים לשמוע מבעל אילת השחר, לפעמים בארוכה, סיפורים והנהגות בשם הח"ח, הגר"ח, החזו"א, הגר"י, האבי עזרי והקה"י! רוב הדברים ראה ושמע בעצמו, ומיעוטם שמע מעדים הכי נאמנים שנקב בשמם. וכל מקורבי בעל אילת השחר שומעים ממנו על הנהגות גדולי הדור הקודם, מהם קובע רובי הנהגותיו, **הרבה יותר** ממה ששמעו מקורבי החזו"א והגר"י ש"אלישיב על הנהגות רבותיהם. ו"א שגם הרבה יותר ממה ששמעו מהגר"א מ"ש על רבותיו!

יותר מן ההורגו! אך עדיין עם ישראל קיים! אך אם תיטול ח"י את הישיבות – אין יותר "כלל ישראל", כדברי מרן שליט"א. וראו דבר פלא פלאים המרגש עד לדמעות: הרב שלמה לורנץ בספרו "במחיצתם" מביא ששאל את בן גוריון אם מתחרט על משהו שעשה במשך מנהיגותו (והיה לו מספיק על מה להתחרט, גם במושגים של פורקי עול, כגון מה שציווה להפגז אוניה של אצ"ל מלא נשק נגד הערבים – עם היהודים שבתוכו, ונהרגו 16 יהודים! אך אכמ"ל). ענה: על כלום איני מתחרט מלבד דבר אחד: מה ששיחררתי את בחורי הישיבה מהצבא! כי חשבתי שישארו במתי מעט ויכלו מן הארץ, ולבסוף נהיו להמון גדול! והרב לורנץ הראה בזה היאך לב שרים ביד ה' כחומר ביד היוצר! ומן הענין להמשיך הסיפור: כשסיפר מחותני הגרמבי"ז שליט"א דברי הרב לורנץ אלה למרן אילת השחר, הפטיר מרן: היה לבי"ג דבר אחד טוב שעשה, ועל דבר יחיד זה תוהה על הראשונות? מה נשאר?...]

אך שוד ושבר! עכשיו נתגלה הסוד! רחל המוחבאת הוצאה מההסתר, ומנאציה התקנאו ביפיה! "אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד!" פתאום תפסו שהישיבות הן שמחזיקות של כל קדושת העם שכ"כ מנקרת את עיניהם, והן שהורסות תוכניותיהם להיות "ככל הגוים בית ישראל!" ועכשיו אומרים: נהרוס אותן לפני שהן "תהרוסנה" אותנו! זהו מבצר היהדות המקורית ממנה אנו כ"כ מתאמצים "להתפטר", נכבש מבצר זה – וכלה שם ישראל מן הארץ [ח"ו]!

מי גילה רז זה לאובי? הגייס החמישי שמהרסים מבפנים! הביזוי לגדולי התורה ולעמלי התורה – הוא שהסיר את ענני הכבוד שהסתירו את יפעת קודש הקדשים מעיני השטן! "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים!" רפיון בכבוד התורה משך עלינו את עמלק – שבא ח"י לאבד את הכל! האם ניתן לו? היאך עלינו להשיב מלחמת חורמה לאבדו טרם ח"י יאבד אותנו? על כך בעז"ה: בהמשך.

פרק ב'

אור חדש על ציון תאיר

כד. מוסכם הוא על כל גדולי ישראל, שדורנו – דור עקבתא דמשיחא – הוא האחרון למילוי התפקיד של ביעור הרע, כפי שהבאנו במבוא מהמקורות. עלינו, בני התורה, מוטלת המשימה הגורלית להבאת הגילוי האלוקי הסופי של זמן הגאולה. מחד גיסא זהו הדור הכי ירוד ושקוע בתאוותנות. ומאידך, זה לעומת זה עשה האלוקים: זה הדור עם הכי הרבה ס"ד לתופסי התורה, כפי שהיה אומר הקה"י! הקב"ה שם בלב כאו"א מאיתנו בדור אחרון זה מידה גדושה של אהבה, להשתמש בה להתקשרות ברת קיימא עם הבוי"ת ע"י החיבור לתורתו הקד', וכנבואת הנביא מלאכי על דורנו, דור האחרון: "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו. והיו לי אמר ה' צבאות ליום אשר אני עשה סגלה וחמלתי עליהם כאשר יחמל איש על בנו העבד אתו! ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלקים לאשר לא עבדו!". וביאר המלבי"ם שעבודת ה' המיוחדת לדור אחרון היא עבודת ה' **מתוך אהבה**, כבן העובד את אביו, ולא לכוונת שכר ועונש, והוא מי שיחשב עובד ה' ששכרו שמור לנצח. אך הורונו רבותינו שכנגד מעט עבדי ה' נאמנים אלה, הרי העולם כולו מדורדר רח"ל בבוץ אהבות זרות של טומאת שער החמישים, בדור עם הנסיונות הכי קשים, כאש הנר המתגבר קודם כיבויו, כאפילת החושך הכי גדולה טרם עלה עמוד השחר, כך כוחות הרע. ואנו המה שיירי שפויי עם סגולה, מעט חלוצי המערכה, אהובי בני קל חי, שאבינו שבשמים מצפה ומייחל שנצח מערכה גורלית זו – למען שמו!

כה. א"כ תפקידנו האחראי כ"כ הוא להתחזק ולהילחם בקרבות האחרונות נגד הטומאה האופפת את העולם כולו. אם הטיל הי"ת על כתפנו תפקיד גורלי זה – בידינו הוא. אך היאך נישא כראוי בתפקיד הרת גורל זה, עם הנסיונות הקשים במיוחד, ללא מצביא עליון ומפקדיו הנאמנים שידריכונו בנתיבות מלחמה קשה זו, יובילונו בשבילי המפותלים של "גן המבוכה"? "רמטכ"ל" רב נסיון עם מפקדיו המנוסים, המכירים את ה"מלך זקן וכסיל" הנלחם בנו עם רוב צבאותיו. ענקי עולם שמכירים את נסיונות הדור, התמודדו עם נסיונות הדור – ויכלו להם!

כו. אך זאת נחמתנו בעניינו: עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך! ואל יטשנו ה"א לנצח!!

בדור ירוד זה שאמרו עליו חז"ל "האמת תהא נעדרת" – **מתנשא** הענק המרומם שכל ימיו "הלך ישר כמו שעשהו האלקים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם – הרי זה נתקדש קדש קדשים" [רמ' סוף שמיטה ויובל]! מרן בעל אילת השחר חתום בחותמו של הקב"ה – אמת! מואס כל בדל עקמומיות וזיוף! למשל: בעד כל הון עולם, לא רק שלא ישנה כלום מדיבורו, אלא גם לא יגזם בסיפור אפילו באות אחת! וכך הדרכתו לזולת! מי שמבין רואה שכל חידושיו בש"ס ובתורה הם לא כדי להמציא חידוש, אלא חתירה בלתי פוסקת לבאר כל דבר מוקשה, אפילו הדברים הפשוטים ביותר, שיהיו נהירים וברורים! שאלות "מנדנדות", לפעמים להבהרת דברים "קטנים", שהלומד לא לשמה לא יעיז לשאול מחשש שלא יחשבוהו מספיק למדן... איש האמת, מאידך, חותר לדבר אחד בלבד: לאמת!

בדור ירוד זה שעדיין "שנאת חינוס" מרקדת בינינו ומעכבת בנין הבית, עם כל פגעי ה"איש את רעהו חיים בלעו" המצוי בינו כמבואר בכ"מ בח"ח¹⁹, **מתנשא** מי שכל כולו אהבת הבריות, מתוך ביטול העצמיות והתקשרות לנפשות כל בני קל חי, טוב ומטיב לבריות, מתחסד ומדריך לחסד ללא הרף! וכל ימיו זועק על נגע השנאה כמה הוא גורם הרס וחורבן! אות ומופת למידת הוותרנות במידה הכי קיצונית, ולזהירות הכי גדולה מפגיעה בזולת! נוהג לומר בריגשה את אשר שמע בשם

¹⁹ חומת הדת לח"ח פ"ד: וכן ענין שנאת חנם **נתחזק מאוד בעז"ה**, שגבר הפירוד אף בין האנשים המאמינים בתורת ה' בשלימות, וממילא הופקרו בעז"ה הלאוין של לשון הרע ורכילות, וידוע גודל ההרס של העון החמור הזה, שמעורר המקטרג הגדול וממשיך הגלות על כלל ישראל. ובאהבת ישראל פ"ב: והנה אנו מתפללים בתפלותינו ובקשותינו ובפרט בתפלות המוספין לבנין בית המקדש, ומצפים אנו על זה בכל יום ויום, ואין אנו מתבוננים על עיקר העיכוב של בנין בית המקדש. ומה אם היה בכח העון המר הזה של שנאת חנם להחריב את בית מקדשנו אע"פ שהיו אצלם תורה וגמילות חסדים, כל שכן וכל שכן שיש בכחו לגרום שלא יבנה בימינו, אם לא נחזק את עצמנו בכל כחנו לסור מעון זה ולהעביר את השנאה הטמונה בלבנו. דבועותינו הרבים **נתרבה העון הזה בכל עבר ופינה**, בין בעיירות גדולות ובין בעיירות קטנות, ואם לא נתבונן לתקן את אשר קלקלנו, אז נהיה ח"ו נמוקים בגולה. ועוד נהיה נתבעים על כבוד שמים שנתבזה על ידינו במשך גלותנו המרה:

החזו"א [ע"י אעלה בתמר עמ' ע'] : "מה התפקיד של בן אדם כאן בעולם, ועל מה נשלח לעבוד, שיעבור את כל שנות חייו כמה שחי בעולם הזה מבלי לפגוע בשום אדם!" וכמה מקיים זאת בכל כוחו! וכמה אוהב שלום ורודף שלום ומדריך לשלום, ומשתדל שכל יראי ה' לעדותיהם השונות יעבדו כאיש אחד בלב אחד! מתי היה שלא היו בחירות עירוניות בכמה וכמה מקומות עד שחשף מרן שליט"א ידו הגדולה מלאת החן וחסד! הדרכה היאך לא להעיב אפילו בדקות יחסי אדם לחברו, איש לאשתו! פעם הרבנית מרת תמר ז"ל טעתה ובישלה לפסח עם מים מהברז במקום ממעינות כפי שתמיד החמיר. כדי שלא תתעצב על שהכשילה אותו, אמר שאין דבר זה אלא חומרא גדולה שהחמיר, ועכשיו שרואה שזה קשה, לא יחמיר בזה יותר. וכך הווי עד לאחר פטירתה שחזר בשקיקה לחומרתו! להפסיד רוחניות ודרגות במשך שנים, כדי שלא תצטער זוגתו אפי' שעה אחת!! רבבות משכימים לפתחו לעיצה וברכה, והוא באהבתו לא נמנע מזה אף בכלות כוחותיו הדלים! גורר עצמו לכל מקום הנזקק לחיזוק בעמל התורה וביר"ש! מהלך כנגד רוחו של כאו"א בצורה מדהימה, כשיורד באהבתו ובפקחותו ובס"ד הנלווית לטבעו וצרכו של כל נזקק!

בדור ירוד זה של "חכמת סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו" **מתנשא** הנפיל שכל מבטו ומגמתו כבוד התורה ולומדיה, המה כבודו ית' בעצמו! כל ימיו יגע בתורתו ית' מתוך הדחק ממש, עד שכל הש"ס ותוס' ושו"ע וכו"כ ספרי גדולי האחרונים כרע"א וקצות - שגורים על לשונו ממש! ובשיחותיו בישיבות מדבר בערגת קודש על היאך כל מילה בתורה שקולה ככל המצוות, וכל קיומנו הוא ע"י עמל זה! וכח עיונו, בחיפשו את האמת, כגדולי האחרונים! ויראת חטא שלו, מהקצת שמשיגים בו, היא דומיא דשל בית הלוי והגר"ז, בזהירות קיצונית מכל נדנדו שיטה לחומרא! האסון הכי גדול אצל צדיק הדור הכואב את כבוד השכינה, הוא כל הנראה כחילול כבוד התורה, החילול ה' הכי גדול, וקידוש ה' הוא פסגת שאיפתו! נסע כמה פעמים לחו"ל בכוחות חלשים רק כדי להרבות תורה וכבוד שמים. ועל אף התגברותו תמיד מלהראות החוצה את התגעשות רגשותיו הפנימיות הקדושות, לא תשזפן עין זר, הרי שבדברו על כבוד ה' החסר בעולם, פורצות על כורחו דמעות חמות רגש בבכי נסער ומבהיל! והעיד זקן שהכירו, שכבר בבחרותו היתה שאיפת חייו: להיות "מרכבה לשכינה"... זועק שצריך שיהיה אכפת על כבוד השכינה, כמבואר במס"י סוף פיי"ט, ולא פוסק על אף זקנותו המופלגת לעזור ולתמוך בכל ענין שבקדושה! ידוע מה נסע ועשה מגבית לחינוך העצמאי, כמו"כ התאמצות בעזרה ללב לאחים, רשת מוסדות הרב סורוצקין, רשת כוללי יששכר באהלך, אורחות תורה וסניפיה, ועוד ועוד! מחלק כסף רב כל חודש לראשי כולל וראשי ישיבה, לפעמים אחר יגיעה גדולה לגייס. ראשי הישיבה והכולל נהיו נדהמים כל פעם מחדש להיווכח היאך זוכר על פה את מספר הבחורים והאברכים בכל מוסד, כאב המנהיג את בניו! [לאחרונה: נחלש, הי"ת יחזקו ויאמצהו].

בדור ירוד זה של "חוצפא יסג"י עם כל הגאווה וה"כוחי ועוצם ידי" של דור "עיני גבהות אדם" [ישעיהו ב' המדבר על דורנו], **מתנשא** לתפארת העניו שבענווים שבורח מהכבוד שנותנים לו כמו מאש, ומכאיב לו יותר מברזל מלוּבן על בשרו... עד שפעמים נמנע מדברים רוחניים שחומד מחשש כבוד שיתנו לו! ופעמים מהסס מלילך למקומות הכי חשובים מחשש הכבוד שיתנו! ואני עוד זוכר היאך היה מסמיק מבושה וכאב מכל שבח שהיו אומרים כלפיו, עד שכנראה למד "לא לשמוע"... וכמה שנים פסק מלילך לחזו"א בגלל הכבוד שהחזו"א חלק לו! בהסכמות מתנצל שאינו ראוי, ותמיד מצהיר שלא ראוי לתת מוסר לאחרים. ומסתיר דבקתו התמידית עם אלו, בדברו עמנו כאיש עם רעהו, מלאך בין בני אנוש, ראה מו"נ ג' נ"א שהאבות ומשה היו עוסקים במלאכתם ומדברים עם אנשים, ובאותו הזמן "ליבותם ודעותם לא יסורו מלפני האלוף"!

בדור ירוד זה של "מלכות תהפך למינות ואין תוכחת" – דור פריקת עול מלכות שמים של "אמר נבל בלבו אין אלקים" – **מתנשא** ראש המאמינים בדור שכל מגמתו בעולם אינו אלא ריבוי האמונה וכבוד שמים!! כמה קבצי מאמרי אמונה יצאו על ידו, עם שיחותיו על זה תדיר, "צדיק באמונתו יחיה", כשאמונתו הגדולה מוחשית כ"כ עד שמדביק ב"שיויתי ה' לנגדי תמיד" כל המצוי בקרבתו! עצותיו על חיזוקים באמונה ובבטחון ובתפילה הן ה"סגולות" שהכי מיעץ ומדריך! בכולל פונוביז' היה נהוג אחר כמה שנות לימוד לצאת ללמד, וכשמרן נתמנה לראש הכולל מנע מהם ליקח משרות עם הכנסה, ועודדם לבטחון בה' שיכלכלם, ועי"ז חוברו הספרים הנפלאים "שלמי יוסף" ע"י האברכים המבוגרים. תמיד מחזק לבטחון, ומנע הרבה מוסדות מלהיסגר בגלל חובות וחוסר תקציב, ועודדם שעם בטחון ה' יעזור, והרבה מופתים ממש נראו עי"ז!

בדור ירוד זה של "בית ועד יהי לזנות" – דור הנהנתנות הקיצונית שגם ילדים שקועים בתהום הנשיה, **מתנשא** המלאך הטהור שעליו יאה לדרוש "גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהנית [בעוה"ז – רש"י] אפילו באצבע קטנה"! ובאופן הכי קיצוני, באכילה, בשינה, אפילו בישיבתו כל השנים בלא להישען- לא ליהנות מעוה"ז כלום! המדברים עמו בשנים עברו השתוממו לראות היאך זקן חלוש זה יושב על כסאו ללא המשענת, ושעות ארוכות לא נע ולא זע, רק אוזניו שומעות הזולת ופיו עונה בתורה ובעצה, בשליטה עצמית מבהילה שלא תהא שום "תנועה לבטלה"! אינו נוגע בזקנו **כל השבוע** שמא יגע בשבת ויתלוש! את דלות ביתו מכירים כולם, וכ"ש לפני כמה עשרות שנים עם כל הרהיטים הישנים ממש. וכל שנותיו לא הסכין למזגן על אף החום הגדול, עד שהכניס בשביל האחרים הבאים אליו! וחצי שנה לא קיבל משכורת בהיותו ראש ישיבה בכפר סבא, וחי מהקישואים [ווי"א ממי סלק (בורשט)] שגידל בחצרו, ואח"כ רצו לשלם לו חובו ואמר שכבר חי כדי מחייתו ואינו צריך... ואנו יודעים רק מעט מזער, מהקצת המתגלה החוצה, כגון מה שסיפר רופא השיניים שלו שביקש מרן [בגיל 90], לא להרדים מקום השיניים בטיפול קשה, טיפול שלא עשה הרופא מעולם בלי הרדמה! וזאת כדי להתיישר ולכפר על הכבוד שעשו לו בנסיעתו לחו"ל... וכל מחשבה דיבור ומעשה קל הוא בחשבון נפש נורא. למשל: בנסיעתו לחו"ל העירוהו שעוברים במטוס מעל מפלי הניאגרה שבין ארה"ב לקנדה – אחד מפלאי הבריאה היפים בעולם – ואמרו לו שיביט לראות נפלאות ה', וקם לגשת לראות אך מיד נתיישב, באומרו: האמנם פלאי ה' אני קם לראות, או מעורב בזה בדל סקרנות... מושגים!

בדור ירוד זה של "נערים פני זקנים ילבינו" **מתנשא** הצדיק יסוד עולם הנרדף והמושמץ לא ע"י משנאו מנדנו פורקי העול, אלא ע"י "אויבי איש אנשי ביתו" [סוף סוטה] – תופסי תורה ש"רבם דקרו"! והוא באצילותו האלוהית, למרות רגישותו

הנשגבת – שותק ומוותר ושותק – ומוחל! "גווי נתתי למכים ולחיי למרטים פני לא הסתרתי מכלמות ורוק" [ישע' נ'] "נגש והוא נענה ולא יפתח פיו כשה לטבח יובל וכרחל לפני גזיזה נאלמה ולא יפתח פיו" [ישע' נ"ג]! "הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמחין ביסורין - עליהן הכתוב אומר ואהביו **כצאת השמש בגבורתו**!" המאור הגדול בתפארתו!

כז. "ראה הקדוש ברוך הוא שצדיקים מועטין עמד ושתלן בכל דור ודור". אך בדור האחרון, הקשה ביותר, צריך לשתול צדיק עם "נשמה יתירה" ייחודית! הוריד הי"ת נשמה נשגבה זו והכינה למשימה גורלית זו לעם ישראל, ושמר עליה מראשית בואה לעולם כבבת עין שלא תידבק במאומה מהאבק הכי דק מאפרורית הדור. וזימן לבעליה – בעל אילת השחר – את הנסיונות והתנאים להתגדלות נוראה במשך 100 שנות טיפוס תלול! הגר"ח המסויג באמירת תוארים קוראהו בקול גדול: חד בדרא! משה רבינו של הדור! קודש הקודשים! **גדולי וצדיקי הדור צ"ל ושליט"א העידו** שמרן בעל אילת השחר הוא בעל שיעור קומה שאין כמותו בדור, בשלמות כל ענייניו, וגם אם היה בדורות קודמים הוא היה נחשב ל"חידוש" מיוחד, שבעמלו הנורא בכל קנייני התורה, זכה לכל חמודות עולם: שקידה נוראה דומיא דהגר"ש"א! קנן כח עיוני כפניי דומיא דמהרש"א! יר"ש ואמונה חושית כר"ח לוינשטיין! עבודת המידות ושליטה עצמית על כל הנד עפעץ כגדולי קלם! ענוה דומיא למה שכתבו על הרע"א! דקדוק המצוה וטהרת ההשקפה דומיא דהגר"י"ז! נקיות הדעת ואכפתיות דומיא דהגר"מ שך! יישוב הדעת וצלילות המחשבה ועיצה עמוקה דומיא דחזו"א! פקחות וראיה למרחוק דומיא דהגר"ח מבריסק! פרישות וצומות והתנתקות מכל מנעמי עוה"ז דומיא למה שכתבו על הגר"א! [כך התבטא עליו הגר"י עדס שליט"א בשיחה בישיבתו אחר שחקר את בני ביתו של מרן על הרגלי אכילתו! והוסיף את האימרה הידועה: עוד בצעירותו של מרן אמרו שא"א להשיג גדולתו: מה שאברך לומד בשבועיים הוא לומד ביום, ומה שאכל מרן בשבועיים – אברך היה אוכל ביום!]. זהירות בכל ענפי בין אדם לחברו דומיא דהח"ח! כח פסק של גדולי הפוסקים כאשר השו"ע ונו"כ שגורים על פיו עם הכח לפסוק בכל הנושאים הישר מהגר"ח! כאב ומסירות לכבוד שמים כגר"י מסלנט והרב מפונוביז! בעל הקה"י הצהיר שהוא הפניי של הדור, שכל דורש אמת רואה בחידושי ישרות, עמקות וחתיירה נוראה לאמת כאחד מגדולי האחרונים בדורות קודמים! [וכהלצת החזו"א: יש החושבים בשישיבת המשיח לעת"ל ישימו את המהרש"א ללמד בשיעור א' ואת הגר"ח מבריסק בשיעור ג', ובאמת יהא ההיפך!]. ופעמים דרך לימודו מחדש מערכות ארוכות ומורכבות שגם אברך עילוי עמל קשות להבין, כולא האי ואולי! ויש מטובי הישיבות שהר"מים יחד עם האברכים והבחורים מסלסלים בקושיותיו ה"מטרידות" על הסוגיא, ובחידושי הייחודיים! זכורני לפני עשרות שנים שהיו הרבה אברכים ות"ח שואלים אותו הלכה **בכל נושא**, ולפני סוכות המונים היו באים לשאול אותו בד' מינים, וכמדומני גם בצומת הגידין. בוגרי ישיבת איתרי זוכרים שפעם דיבר מרן שליט"א בישיבה ואמר חידוש במדרש, והגאון רבי שלמה פיישר שלא הכיר את מרן שאל לשומעים היאך אומר כזה חידוש, ואמרו לו שהוא גדול הדור, ביקש ספרו אילת השחר על אחת המסכתות ולמד אותו כל הלילה, ולבוקר אמר לתלמידים: אמנם גדול הדור הוא ממש! ומרן הקה"י היה עובר על כל כרך אילת השחר שיצא "מכריכה לכריכה" [כלשון הקה"י, ולא היה עושה זאת רק בספרי גדולי האחרונים!], וכבר הבאנו שדימה עומק לימודו כפניי! למחותני הגרמב"ז שליט"א יש קביעות שעה וחצי כל שבת אחה"צ, לפעמים עם עוד כמה ת"ח, ושואלו כל ספקותיו של השבוע, בלימוד ובהלכה ובהנהגה, ומכל מקום מש"ס ופוסקים, הדבר המסובך ביותר, חותך מרן לאלתר בציטוט לשון הש"ס והפוסקים, ובהלכות שלא כתובות ממש בפוסקים מדמה מילתא למילתא מתוך הגמ' ותוס' ומגיע למסקנה ברורה! ומרן הגר"ש וואזנר שליט"א שדן איתו הרבה בהלכה, גם בבוררות שהיתה להם יחדיו, העיד שאינו מכיר מי ששולט בחו"מ כמרן! מרן הקה"י הציע לאדמו"ר מסאטמר שיקח את מרן שליט"א כפוסק של העדה החרדית, לפני הכתרת ה"מנחת יצחק", אלא שמרן שליט"א לא רצה! הגאון רבי ב"צ פלמן שליט"א, כמו הרבה ת"ח אחרים, בכל שאלה שאינה מפורשת בפוסקים שואל את מרן אילת השחר ואת מרן גר"נ קרליץ שליט"א, כפי שאפשר לראות בספרו "שלמי תודה".

ועוד: הגר"ש אלישיב זי"ע העיד עליו שבנקיות הדעת הוא יחיד בדרא! [החזו"א אמר שזהו תנאי ראשוני לגדלות והנהגה!]. הגה"צ רבי דן סגל שליט"א אומר שדרגותיו בעבודת ה' הן מעבר לכל תפיסה אנושית, יותר מכל מי שהכיר! הרב מפונוביז שלח את מרן אילת השחר לפני **60 שנה** להיות ראש ישיבה בכפר סבא, ואמר לגרים שם: **זר ביניכם אדם קדוש**! הגר"ח"ק, בנוסף לביטויים המבהילים שאומר עליו, גם אומר שאפשר לברך עליו שחלק מחכמתו, הורה לצאצאיו לרשום כל מילה שאומר מרן שליט"א, כי אחר שנפטר החזו"א הם הצטערו שלא עשו זאת עם החזו"א! ואמר שצריך לכוון ב"ורוח קדשך אל תקח ממנו" על מרן שליט"א, כי בספר חסידים כתוב לכוון זאת על גדול הדור שהוא רה"ק של הדור!

ומה נוסיף ונהלל, כשלו דומיה תהילה...

כח. וראה והשתומם שדווקא בדברים הנצרכים ביותר בדורנו, שמנהיג הדור מאיר בהם את העולם, השטן מחפש שהננסים שם יתפסוהו: מידת האמת הקיצונית – "לא מעמיק בלימוד ועוסק לפעמים בקטנות". מידת השלום הנשגבה, עם חוגים שונים כמו החסידיות, נסיון קירוב המודרניים, כו': "לא כואב לו השקפת האמת, עובדה שמוכן להתקרב ולקרוב גם לא בעלי דרך אבותינו". מידת ההבלגה והויתור והמחילה למעלה מהבנת אנוש: "ראו היאך שותק ומתעלם מהטענות נגדו – ראיה ברורה להודאה על האמת!" **האכפתיות להרבות כבוד שמים** באופן נורא בהגברת עמל התורה ע"י נסיעות קשות לחו"ל: "ראו שעושה מה שלא עשו רבותינו בדור קודם! מחפש חידושים!" ושמענו אפילו נבזים המוסיפים בחיך דומיא דשטן: "בטח גם מחפש שם כבוד" ... **האכפתיות על כל ילד ונער** אפילו הכי עלוב שלא יפלט לגמרי לרחוב: "לא מספיק מכבד תורת החשובים, עד שמתעסק עם ה"שבאבניקים"! וכן על זו הדרך בהמון ענייניו הנישאים! ואם זיהומך, יקירי, ח"ו באיזו "ביקורת" על מנהיג הדור, טול ביקורת זו ותגלה ביסודו את הדברים הכי מזהירים שנוקק להם הדור, והשטן בסיוע נאמניו הננסיים, מנסים להסתיר מעין רואה!! שמא יבלע לו סופית!! רואה מה שעשה בארה"ב

ובצרפת בביקוריו הקצרים, היאך הקימו בגללו עוד כמה ישיבות, חיזקו בטהרה את הישיבות הקיימות, ורבות התחזקו באידישקייט! בשביל הסט"א זו... שואה!

ואיני בא ח"ו "להספיד" את מנהיג הדור, ה' עוד יזכנו בחסדיו, ויארץ ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים! אלא אני בא להספיד את הדור! ראו מה מתנה העניק הי"ת לדור עני זה, שדרכה יוכל כאו"א מישראל לינוק שפע רוחני כביר, בכל הנהגה נכונה, דווקא בעניינים בהם רבה העזובה בדורנו! נשמה עצומה שכנגד כאו"א מישראל לידע מה נצרך והיאך להירפא ממחלות הדור!! וע"י מלחמת השטן נגדו – אורו לא מזדהר לכולם למרחוק! כי הסט"א מכה במכת חושך כל אלה שלא מבינים בענקיות האור שיש להם במושבותם!

ואם אמור יאמר לך הספקן: אהבתי את מרן שליט"א את תורתו ואת צדקתו, אך כמה מגזים בעל קונטרס זה לשבח את "מקחו" של מרן יותר מן המידה! ודאי האהבה מקלקלת את השורה, והלה עושה מה שמרן שליט"א כ"כ נזהר מזה כל ימיו: לא להגזים בשבח האחר, כי לא טוב הוא למי שמשבחים! אם כך יאמר לך, את פתח ואמור לו: לא על בעל הקונטרס תלונותיך אלא על עצמך בלבד! שמא אתה "פגוע ירי" ממאמר או אימרה של איזה ננס-מצוי השורץ באזורינו בעונה זו, מסוג החגבים שהזכרנו, שאינם רואים אלא את סולית הנעל של הענק, ולפעמים גם לא את זה! אותם חגבים הנטפלים לעצי התמר הכי גבוהים לכלות תסכוליהם עליו ולנסות לכלותו כי גובהו מסחרר את ראשם החגבי!! "וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראת את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה!" השטן שולחם להחשיך ליושבי הארץ את דעתם, ולאכול את יתר שיירי העצים הנשאים לגובה!! והמה מטנפים האויר בזמזומיהם החגביים, ואתה, הספקן, שמא התלכלכת במקצת! ע"כ שבחי גדול הדור האחרון, החד בדרא הנורא, נראה לך בהישג ראיה כלשהי. האמנם ראית מימך אוהב תורה כמותו? עניו כמותו? פרוש כמותו? דבוק באלוקיו כמותו? מקנא כבוד שמים כמותו? בעל מידות כמותו? מקפיד על ב"א לחברו כמותו? וכו' וכו'. ולא סוד הוא אם אגלה לך: לא רק אתה לא מכיר בימינו שכזה, אלא אין שום אדם בעולם שמכיר. כי אין! אלא אינך יודע להעריך מספיק ייחודיות זו, כי הענק באדם נוהג איתך ועם אחרים כאחד האדם, והוא קטן קומה, והוא לא מדבר בצורה מרשימה וכו'. אלא שכל בעל הרגשה חש במחיצתו לקדושה הקורנת, ורואה בפניו אור יקרות שאין לתאר ולשער! וזה חלק מהנסייון בדורנו החיצוני, להיות במחיצת ענק הענקים ששרפי מעלה רועדים מפניו אחר עמל הזיקוק העצמי כ-100 שנה, שהענק השני: הגר"ח"ק, מעיד עליו שכל התורה של כל חכמי הדור – כולל שלך – בזכותו היא! המשה רבינו של הדור! ובדור זה המטומא בשער החמישים של טומאה, להיות בכזה זיקוק וטהרה ונשגבות, שווה הוא אצל בורא עולם יותר מגדולי הדורות הקודמים עם הסביבה והדור היותר מטהר, בו היה נקל יותר להתעלות בדרגות! ואם אמנם הגזמתי בנסייון תיאור מרן שליט"א במקצת שאפשר להתחיל לראות, הרי כלפי מטה הגזמתי ולא כלפי מעלה! ואם נבינה מהי מתנת הדור ומה שפע נוכל לקבל ממנו בהתבטלות לפניו, ותופסים קצת הנהגותיו והדרכותיו – היינו כבר אווזים לא בעקבתא דמשיחא של עכשיו ולא ב"אתחתלא דגאולה" של ההזויים – אלא בשיא השיאים שאחרי שניהם! ואולי עדיין לא מאוחר!

כט. ולימין השרף חש בכל כוחו לסייעו מכל מרדפיו, מי שיש לו הכי הרבה מושג מהו אדם גדול - שר התורה הנשגב של דורנו מרן הגר"ח"ק, שעוד בבחרותו כתב עליו החזו"א שהוא "מרא דכולא תלמודא", קדוש מרחם ותמים כל חייו מכל מומי ותחלואי הדור, עד שזיכהו הבורא ובירר והבהיר המון עניינים העלומים בתורה ובחז"ל, בהילכתא ובאגדתא, נורא נוראות, עד שחמיו מנהיג הדור שהיה תמיד מתפעל מבקיאיותו הייחודית, כשעבר על "דרך אמונה" הראשון שיצא, קרא ואמר: זאת לא ידעתי עד עתה - שישירותו ובהירותו בעיון התורה הן כשל גדולי הדורות הקודמים! ובכל ענין בתורה שנוקק, מבהיר כפי שלא היה מעולם, ועשה כבר בצעירותו ממש כמה וכמה יצירות נפלאות, כגון הערות לאורחות חיים לרא"ש - להראות מקור כל הנהגה של הרא"ש בחז"ל, כפי שעשה הגר"א באבות! ועוד הוסיף וביאר דבריו ע"פ חז"ל והראשונים! וברוב גדולתו בכל התורה כולה, לא הוציא לאור רק הנזקק לרבים: "שונה הלכות": בשיבוץ כל היוצא להלכה מספרי החזו"א הקשים בשיבוץ סיכום המ"ב ביה"ל ושה"צ [למשל: בהלי עירובין החמורות דבריו הם קילורין לעניינים לתמצת דברי החזו"א החמורים!] כליל תפארת פלאי פלאות, ביאוריו המאירים למסכתות קטנות, ירושלמי, וסוגיות עלומות כעגלה ערופה וחגבים כו'! וכשנוקק להוציא ספר הדרכה למען כלל ישראל - אורחות יושר - ראה הנחוץ ביותר בעבודת הדור וערך השולחן רובו ככולו ישירות מחז"ל וקצת מראשונים ואחרונים! ומה נאריך במקום שכל העולם כולו חל מפניו ובריות חרדו מגדולתו! [מלבד מאותם ננסי הננסים פרועי המוסר שבעיוורונם מביטים בשמש ורואים שחור...]. ומרן האבי עזרי בהספד על הקה"י בתשמ"ה לפני אלפים אמר על הגר"ח"ק שהוא המשך של אביו: "הניח בן כמותו". ובכנס של "דגל התורה" לפני 25 שנה הצהיר על הגר"ח"ק לפני כל גדולי התורה והצבור: "יושב כאן אדם גדול, **אולי הגדול ביותר שיש בעולם בהלכה ובכל דבר**, כאמרם ז"ל: איזהו ת"ח, ששואלים אותו דבר הלכה בכל מקום ואומרה! **דרך ארץ שיהיה להמון בפניו!**"²⁰. וענק זה, הגר"ח"ק, ברוח קדשו משיב בפלאיות על כל המוני הבעיות המגיעות כהרף עין [ולנכדו המתפלל אמר בעונה: מה אתה מתפלל? הרי כל שאלה ששואלים כבר נשאלתי הרבה פעמים, כך שאיני צריך לחשוב הרבה!]. וענק זה כשמגיעות לפעמים הבעיות הכי קשות, אחר שמתאמץ במחשבתו למצוא פתרון ולא איסתייע מילתא, מפטיר: שאלה זו תצטרך לשאול לרבי אהרן לייב...!

²⁰ ולמרות ה"יצר הרע" שיש לי עכשיו לפרט במקצת המופתים הנוראיים בכל עת ש"מתגלגלים תחת שולחן", שכמעט כל אחד מרבבות היהודים שנועצו בו ונתברכו ממנו יכול לספר כו"כ מופתים, אך נתאפק כדי להתרכז בעיקר. גם לא נאריך בתדהמת ראיותיו דברים אצל אנשים - רוחניים כגשמיים, המוסברת רק ברוח"ק, רק למען אטומי הנפש החושבים שההמונים שנושעו ע"י ברכותיו, הם מדברים מתוך "דמיון", נזכיר רק את דבריו של הגה"צ רבי דב יפה שליט"א, זקן המשגיחים, ששימש הרבה את החזו"א. מכיריו יודעים כמה צדיק זה הוא מסוייג ומחושב, לעולם קשה לראות רגשותיו, על דרך קלם. אך לפני כמה שנים בשיחה לאברכים בתפרח, לא יכל להתאפק וזעק - איני מתפעל בדרך כלל מ"מופתים" שמדברים על אנשים, בגלל כו"כ ספקות בסיפורים. אך אחר שנוכחתי בעצמי וכן ב"ב ומכיר, במופתים הרבים שקרו אצל הגר"ח"ק פעם אחר פעם, יותר ממה שזכיתי לראות אצל החזו"א, אני חייב להביע את התפעלותי ברבים! והגרי"י זילברשטין שליט"א מספר שכשהוא סיפר לגריש"א ז"ע את "מופת החגבים" המפורסם שהיה לגר"ח"ק בהכינו ספרו על חגבים, ושהוא עצמו [גר"י זילברשטין] היה עד לזה, קרא הגריש"א ואמר בהתפעלות: זה סוג המופתים שהיו לתנאים! והגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל התבטא על הגר"ח"ק שהשגות נפלאות כשלו עם ההנהגה מעל הטבע הסובבת אותו, יכולות להיות רק עם האחד והמיוחד שהוא קדוש מרחם, וכל ימיו היה עולה תמימה כליל לה'!

ל. **ע"כ, יקירי, לא יפלא כל אשר מתהווה לעינינו המשתהות!** וכבר העיד כמה פעמים מרן בעל אילת השחר שהשטן מתנכל לו. כך אמר בנסיעתו לחו"ל לחזק האידישקייט, ובמטוס לפתע הסתחרר ונפל, ורצו להשיבו מיד לביתו בארץ, וקם וזעק ואמר: השטן מקנא לי במסעי זה – לא אתן לו! ועל אף חולשתו המשיך כצעיר במסעו המפרך עד תומו!! וכשאמר לו מחותני הגרמב"ז שליט"א שהיצה"ר (=הוא השטן) שונא אותך שנת מוות על האידישקייט שמפיץ בעולם, ענה בהתרגשות: "כן, הוא שלח גם משהו להרוג אותי (=המשוגע אחר הבחירות), והשי"ת הציל אותי מידו!!" וכל צד מהיראים "האשים" אז את הצד השני בדבר נורא ו**משונה ביותר** זה שקרה, ואם היה להם את העיניים הרוחניות לראות, היו רואים את אשר הצהיר וראה מרן, שהרי ראשו בשמים לראות המהלכים, ויודע מי מתנכל לו! ושוב עומד השטן וצוחק: הנה גם על זה הם רבים ושונאים ומאשימים אחד את השני, ולא עולה על דעתם שלא אשם בזה איש אלא... אני! ושוב לא נתמה גם על התופעה שתיארנו בסוף פרק א' על כל הרעש שיוצר השטן סביבו! האויב שלו הגדול ביותר בעולם הוא מרן בעל אילת השחר שיאריך הי"ת ימיו בטוב ובנעימים – למען כלל ישראל! לא סתם זועק שר התורה מרן בעל דרך אמונה כבר כמה שנים שצריך להתפלל תמיד לשלום מרן אילת השחר! והרי מי יודע את המהלכים בשמים יותר ממנו! ובא אותו משוגע החונק והוכיח כמה ראה מרן הדרך אמונה למרחוק, ולולא התפילות שדרש, מי יודע אם היה ניצל רוענו הגדול בנסי הנסים שהיו!!

והשטן לפעמים "מוסר נפש", עי' רש"י סוכה ל"ח ע"א ד"ה לאיגרוי: ישיאנו לתעות מעל קונו וימסור עצמו על הדבר, וכ"ש כש"ממלכתו" בסכנה! ואין לנו עצה אלא למסור נפש כנגדו בהגברת עמל התורה ודקדוק המצוה, ולהרבות תפילה – שאלמלא הקב"ה עוזרו כו'. ומרן בעל אילת השחר מעורר תדיר על ההתחזקות הפנימית, בתורה בחשק, בחיזוק באמונה ובטחון ובחיזוק ה"ב"א לחברו המתמוטט לעינינו!

לא. ועתה, לנוכח שואת ביזוי הת"ח המנוהל ע"י השטן [מרן שליט"א זועק שזו הסיבה העיקרית למחלה הממאירה שרח"ל הולכת וגוברת, כי "אין לו תרופה למכתו", וכיוון (כמו בכל ענייני הדור) לדברי הגריש"א שכך ממש אמר!], חובת השעה גם להתחזק הרבה **באמונת חכמים**, ע"י ההתבוננות **בכוחה של תורה** – מה היא עושה לעמליה! ללמוד בפ"ו דאבות, בנפה"ח שער ד', ס' מעלות התורה, ס' חוסן יהושע וכדו'. להשכיל מהו ת"ח ש"נבנה" מתורה! ובברכי' ל"ד ע"ב: "אבל ת"ח עצמן עין לא ראתה אלקים זולתך כו". אבות ריש פ"ו: זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם כלו כדאי הוא לו, נקרא רע וכו' **ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים**", עיי' שם פ"ו רוח חיים לגר"ח מואלוזין שהכוונה שהוא **מעל לטבע**, ועי' שם ברוח חיים שכל הדברים הנשגבים הכתובים שם במשנה שהת"ח זוכה אליהם – הם מלבד ה"דברים הרבה" – א"כ אין לתאר ולשער מעלת הת"ח הגדול – מעבר לתפיסת אנוש – **מחשבותיו לא מחשבותינו, חשבונותיו לא חשבונותינו, הרגשותיו לא הרגשותינו וכו'.** עי' חובה"ל שער חשבה"נ בחשבון י' על גדולי ישראל: ויראה מאין עין, וישמע מבלי אוזן, וידבר בלי לשון, וירגיש בעיניו מבטלי חושים, וישער בהם מבלעדי הקשה כו' עיי' שם. ועי' בנפה"ח ש"ד פרק י"ח עד כ"א דברים נוראים במעלתם העל טבעית של הת"ח, ובאוה"ח הק' שמות י"ד כ"ז שבכת התורה ת"ח פועל ניסים ונפלאות כנסי מצרים וקרי"ס, ובדרשות הר"ן הדרוש השמיני כ' היאך הת"ח הוא כביהמ"ק בדורנו – שכולנו נאותים מהשפע היורד על ידם, ובתוספתא סוטה פ"ב ה"ה איתא נבואת הנביאים היתה תלויה בדרגת אליהו וכ"כ מס"י פ"ג שעי' יחידי סגולה העובדים את ה' כראוי יזכו גם הבלתי מוכנים, ובפכ"ו מרחיב היאך הוא כמקדש וכמזבח, ובאג' חזו"א ח"ג סוף אג' ס"ב שרואים בהדיא היאך משפיע על כל סביבתו, ונפה"ח שם מפרק י"א היאך כל ברכה ושפע בעולם על ידם, וברכי' ו' ע"ב שבשבילו נברא עולם, והאריך בזה הרמ' בהקדמה לפיה"מ. [וראה אמונה ובטחון לחזו"א פ"ג בהרחבה על רוממותו הנשגבה שלא כהבנתנו. תורת משה לאלשיך דברים יז טז. רמב"ן ויקרא כ"ו י"א. מו"נ ג' י"ח]. ואטו כרוכלא ליחשוב וליזול, הרי בימים כתקנם חלו ורעדו כל המוני יחד עם כל נגיד ונכבד מכל ת"ח גדול, וכדרשת ר"ע את ה"א תירא – לרבות ת"ח! "יראה" – מהקדושה האלוקית הנשפע עליו – מעל לתפיסת אנוש. ובאוה"ח הק' שמות י"ט ו': "כי באמצעות התורה תגדל ותעלה מעלת האדם עד אין קץ – למעלה מהמלאכים!!" והרי כל בן תורה חש בהתעלות בעמל התורה כמה שעות, וכ"ש כמה שבועות וכן הלאה, א"כ ישער מי שעשה זאת רבות בשנים מתוך קנייני התורה הנדרשים באבות ו' ו' – יבין ש"מנגד תראה כו' ושמה [=הבנה כלשהי בדרגתו] לא תבוא!!

ועי' ב"מ פ"ד ע"ב – שמעי בזילותא דצורבא מרבנן ולא מחאי, ושע"ת ג' נ"ט בחיוב להחזיק במחלוקת על ההולכים על דרך רעה ומושכי עון, אחרת נענש מפשעיהם! ומרן בעל אילת השחר ביאר את גזירות דורנו בדברי ספר חסידים סי' ר"ט: "לעולם לא יעשו הערלים רעה, אלא א"כ יעשו ישראל תחילה רעה ביניהם זה לזה. **ולא יתבזו ת"ח א"כ יבזו זה לזה תחילה, או שמבזין את התורה ואין מוחין בידם**!! ובדה"ב לו טז: ויהיו מלעיבים במלאכי האלקים כו', עי' שבת קי"ט ב' דברים נוראים על המבזה ת"ח. ובפרט צעירי הצאן, כקללת ישעיהו: "יראהבו הנער בזקן והנקלה בנכבד". סנהד' צ"ט ע"ב: אפיקורוס ומגלה פנים בתורה: האומר שלימוד הת"ח עוזר רק ללומד, ולא יודע שכל העולם מתקיים עליהם: אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי, ועוד: ונשאתי לכל המקום בעבורם, עיי' נוראות. וכל הברכות העצומות שבתורה [פר' בחוקות] מתחילות מ"אם בחוקותי תלכו" – שתהיו עמלים בתורה! וביזוי הת"ח הוא ביזוי התורה עצמה, כבשע"ת ג' קמ"ח, וזהו הגורם לתחלואי הדור הבאים כי אין התורה מגינה עלינו כי לא חשובה מספיק בעינינו, עי' מ"ב מ"ז על ברכת התורה: "ויברך אותה בשמחה גדולה דמצינו שאחז"ל על מה אבדה הארץ כו' כי אע"פ שהיו עוסקין בתורה לא היו עוסקין לשם לימוד התורה אלא כמו שלומדין שאר חכמות ולכן לא ברכו בה"ת **שלא היתה התורה חשובה בעיניהם ולכן לא הגינה.** ע"כ צריך לזהר מאד **וליתן הודאה על שבחר בנו ונתן לנו כלי חמדתו**!! לולא תורתך שעשועי – אז אבדתי בעיני! וברמ' הלכ' רוצח ושמירת הנפש ז': "וחיי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובין!!" שמחה עצומה בהודיה: מודה אני לפניך ה' או"א ששמת חלקי בין יושבי בית המדרש כו' – שכבר עשירות בשנים זיכנו הי"ת ל"מעין עוה"ב" בשיבות מפוארות בהן לומדים ללא כל צר ומפריע – לא קומוניסטים, לא נאצים כו' – כדאיתא ברמ' בסוף הלכ' מלכים [בסוף ספרו הגדול! וכבר כתב ממש כדברים האלה בסוף פ"ט מהלכ' תשובה, ושנה מפני החשיבות!]: "לא נתאוו חכמים כו' ימות המשיח כו' אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה ולא יהיה להם נוגש ומבטל כו'!!" ובס' חינוך סוף

מצ' ש"י: שיהא כל ישעו וחפצו להגיע לקבלת תורה להרגיש את ה"כי הם חיינו ואורך ימינו", וממילא: "ובהם נהגה יומם ולילה!! שנוכה לכל זה בשלמות – בב"א!²¹

לב. ועתה נחזה בס"ד היאך מיושמות תועלות המחלוקת שבפרק א' ע"י החולקים לש"ש בענין הנהגת הדור.

תועלת 1: כדי שנוסיף בהירות מהחששות המתהווים: ככל שגבוהה ונעלית וגורלית דרך התורה הנצרכת באותו הדור, כך יש לחשוש מסטיה הכי קלה. אם שולחים חללית לירח, הסטיה הכי קטנה בתחילת הדרך תתבטא בסטיה עצומה בסופה! ואם החללית נועדה להציל את אנשי כדור הארץ מאיזו מגיפה המונית – חייבים שכל בורג קטן יפעל במדויק כדי שהחללית תפעל את תפקידה הקריטית בשיא היעילות!

תפקידנו הנשגב והגורלי, בדור זה הגורלי, חייב להיות בשיא הכוחות היעילות והשלמות! **דוגמא:** ההליכה ללשכת הגיוס לשהות עם פורקי עול מתוך ביזוי – זהו נורא נוראות. אומר מרן שליט"א שבליט ברירה חייבים לעבור השפלה זו. המנגדים לו אומרים היאך ניתן לילך למקום ציה וצלמוות, ולמסור נפש ולא לילך. על הנלבב לשמוע למנהיג הדור, כרע במיעוטו, אך בזכות ההתנגדות הוא יותר יתבונן בחשכת הגלות בו אנו מצויים, ועל היותנו כפויים לעבור אותו בור שופכין. ויזדעזע לבו היאך מהינים זרע ישראל ליקח את תפארת ישראל לעקדם, לפני ברברי אדם, לא ידעו קונם, בין לידתם למותם, לא חשבו תכליתם, לשמוע באשם, להסכית צחנתם, ולהודות יוצר עולם, שלא שם חלקנו חלקם! ודומיא למה שהיה אומר בעל האבי עזרי שהאדמו"ר מסאטמר שמר עלינו שנתבונן ולא נתקרב ביר"ש ממגעינו עם הפוקרים וצחנתם! אלא להרגיש: הצילני נא מיד אחי מיד עשיו! משמים סובבו הביקורת לרמוז לנו: אתם קרויים אדם ולא כו'. ראו רודפכם מבזיכם בלשכת הגיוס איזה יצור נתהווה מהם, והתחזקו בהתרחקות לחלוטין מכל המונם שיגם ובאשם! ייחודכם – בהתבדלותכם מכל אלוהי הנכר בהם נוגעו רח"ל אחיכם השבויים ביד יצרם, הוא הסטי"א. כל הנוגע בהם יטמא! ועל זו הדרך – הביקורת על הליבה והשבועונים וכדומה. מה תאמר: לא מתאים לנו להתחזק באמצעות חשדות שקר מצרי העין שמתוכנו? א"כ ראה היאך מרן הגר"א וסרמן הוכיח בני דורו כשעלה היטלר ימ"ש לשלטון והצהיר שיהודים הם חלאת אדם שלא ראויים לחיות. האם הלך וחירף וגידף את היטלר? יתכן. אך לנו רק דרש שבזמן שישראל אינם ראויים, אין הם שומעים מוסר מהנביאים, אלא כמו בלעם: מפי האתון! אם הקב"ה שלח את היטלר לומר לנו שאיננו בני אדם וע"כ מגיע להם כילוי ח"ו – נחפשה דרכנו ונחקרה היאך להתחזק בתורה ומצוות כדי להיות יותר "בן אדם"! ב"ה "בני התורה" החושדים במנהיגי הדור ובנאמניהם שלא מספיק אכפת להם מהתרחקות מהצבא ושאר המרעין בישין – אינם היטלר. א"כ כ"ש מותרת התבוננות פנימית להתחזקות. ועליהם נכון הפסוק "ואתם חשבתם עלי רעה – אלקים חשבה לטובה!" כדי שעידית בני התורה האמתיים – נאמני מנהיגי הדור האמתיים – יתבוננו היאך להיות עוד יותר עידית! עידית דעידית!!

תועלת 2: כדי שנעמיק ונדע את אשר לפנינו: "שאלו היה ראובן יודע שהקב"ה מכתוב עליו: וישמע ראובן ויצילו מידם – בכתפו היה מוליכו אצל אביו!" [מד"ר רות]. כוונת המדרש שאין אנו מספיק יודעים את ערך מעשינו הטובים – העושים מהפכה שלמה בשמים ובארץ! הקב"ה נטע דווקא אותנו בדור הכי גורלי בתולדות האומה – ממש טרם קץ הימים המיוחל ע"י רבבות אלפי ישראל כל אלפי השנים: "ציפית לישועה", וישועה זו תלויה ועומדת בנו – בהנהגתנו לעת הזאת, ואפשר שלא נחושה את אחריותנו הגורלית?! א"כ ממילא גם לא נתבונן על ענקיות רועינו מנהיגי הדור הנצרכים להדריכנו ולהובילנו לנצחון השלם על הסטי"א במערכה האחרונה זו שתושלם בהצלחה בקרוב! כתזכורת מעוררת ומדברנת באה מערכה עכורה זו נגד הנהגת הדור כדי שנעמיק להתבונן מה אנו – בני התורה האמתיים, בלי ה"עקמומיות" – עושים בעמלנו בתורה כהדרת מנהיגי האומה! ככל הדבר הטוב אשר הבאנו לעיל סעיף ל"ב!

תועלת 3: לשכך קיטרוג הסטי"א: כל אשר כתבנו עד כאן מבהיר סיבת הכוחות הגדולים שמטיל הסטי"א במערכה גורלית זו! הוא נלחם מלחמת הישרדות אחרונה! והגביר כל כוחו לחדור לקודש הקדשים פנימה! ואם כוחות האופל כ"כ "מוסרים נפש" לקלקל, עלינו מיד להסיק ק"ו כמה למסור נפש לתקן! להביא לתיקון הסופי: לתקן עולם במלכות ש-ד-י!! וכבר ביארנו שהמלחמה נגד מנהיגי הדור היא מחולקת לשניים: קצת החכמים החולקים בתמימותם לש"ש, המה פועלים את הטובות של שתי התועלות הקודמות, ואף את התועלת הסגולית הזו השלישית. הסטי"א רואה אנשים גדולים נלחמים אותה מלחמה שהוא נלחם, זה גורם שהוא ירפה ממלחמתו, כי משמים הטעוהו לחשוב שאם גדולים חושבים שזו דרך עיקש – כנראה שאינו קדוש כפי שחשב בתחילה.

אך שאר הנלחמים לא לש"ש, הבנדיטים היהירים המתחצפים כלפי מלאכי האלוקים – המה שלוחי השטן עצמו להשמיד ולהרוג ולאבד!

והיאך יוצאות שתי פעולות סותרות, האחת עושה שהשטן ירפה מלחמתו בקדושה והאחת להגבירה? זו אינה קושיא, כי אמנם עניינים אלה הם נשגבים מבינתו, אך זאת נדע: מהעושים בכוונה טובה, כגון מחלוקת לש"ש – מהם תצא טובה!

²¹ כמה מודע הבן תורה לענקות מעלתו? תפארת ישראל, גיבור האמת, מבוחר האנושות, עילית הבריא, מקורב מלכות שמים, כי בתורת ה' חפצו! "פרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, ונתקדש קדש קדשים, וה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים" [רמ' סוף זרעים]. הלוא אם קטון אתה בעיניך – ראש שבטי ישראל אתה! גדול מהכונה והמלוכה! בשבילו ולשימושו נברא עולם ומלואו, עם כל מיליארדי כוכבי מרום ועם כל העולמות העליונים! מלאכי מרום להבל פיו מצפים! כל פמליא של מעלה למילותיו דרוכים! הקב"ה עצמו יושב כנגדו וקורא ושונה עמו [תדא"ר ריש פ"ח]! הוא לא רק מחזיק בהבל פיו את כל העולמות, אלא גם מעלה את כל העולמות ובורא שמים חדשים וארץ חדשה – מבהיקים באור הכי עליון! אהבה גדולה ואהבת עולם שאוהב אותנו אבינו שבשמים, על לימוד התורה מושתתת – ובמקום המקודש בעולם, קה"ק, שער השמים, שם ארון העדות שע"ג אבן השתיה שממנה הושתת העולם, ועמו לוחות האבן וספר התורה של משה, שם עומדים שני הכרובים ופניהם איש אל אחיו, לאמור: אין העולם כולו נברא ומושתת אלא על אהבה זו בין הבורא לעמו ישראל, כשהתורה הקדושה היא הבסיס והמעמיד לאהבה נשגבה זו! מכפרת על כל העוונות כקרבנות, מטהרת כמקוה, על ידה נוצח היצר, ומעבירין מהעוסק בה כל הרהור חטא, וכל סוג "עול", והנהגה עמו ע"ד נס ומופת בכל עניניו [הרוחניים יחד עם הגשמיים – פרנסה ובריאות וכו']! העמל בה הוא האחד והמיוחד מהעם המיוחד! אהוב ונחמד קרוב וידיד! [רמ' הלכ' תשובה]. אין לקב"ה בעולמו אלא ד' אמותיו! ישראל אשר בך אתפאר!

אך אלה שלא לש"ש – מהם תצא רעה! ובנידון דידן המה אויבי ה' היותר גדולים, כפי שביארנו לעיל שהמה עושים מעשה זמרי – כאילו לש"ש – שהרי הם מבקשים שכר כפנחס – והמה ההורסים גם לפני ולפנים!

תועלת 4: "שלא תהא שבירת הכלים": סיבה סגולית נעלית שמן הסתם קשורה לסיבה הקודמת. אך אולי ניתן גם "לגשם" תועלת זו לדברים הניתנים להבנה. העולם כולו יודע את ישרותו הקיצונית של שר התורה הגר"ח. אם יש איזו הנהגה שיצא לו מהשו"ע ונו"כ, או שקיבלו מהחזו"א, זו הדרך אשר עלינו לילך, ואין בלתי. נער חייב להוציא פאותיו מעל האוזן. ולא לילך עם שרול קצר. ויעמוד ב"קדוש" ו"ברוך כבוד" דקדושה דסידרא כמנהג החזו"א, אפילו יאמר משגיח הישיבה לא לעמוד, כי כולם יושבים [שמעתי בעצמי]. ולא יקזז מחיוב מעשר כספים מהגרלה שקונה לאחזקת ישיבה. ולא יקח ריבית במשכנתא. ולא יקזז מעשרות על עזרה בדירה לילד. ויעזוב מקום מגוריו מזה שנים ויעבור לגור בב"ב. וישב בשבת בחושך ובלי מקרר ומים – ואל יזדקק לחשמל המיוצר בשבת. יתחתן עד גיל 20. ולא יענוד שעון יד כהוראת החזו"א משום לא ילבש. וכהנה וכהנה, הוראות חותכות בלי התחמקות ופשרות. ההנהגה המושלמת של האמת והישר. הנהגה זו היא נפלאה למעט ה"גיבורי כח עושי דברו" הישרים בלבותם ובמעשיהם ולא מבקשים כלום מחשבונות הרבים אשר יבקשו בני האדם. אך לרובא דעלמא א"א הנהגה של "יקוב הדין את ההר", אלא הנהגה של חשבונות עם כמה וכמה "דיעבד"ים. כי לאו כל מוחא סביל דא! הבינוני שינהג ישרות קיצונית זו – עלול ליפול! זוהי "שבירת הכלים" ע"פ הפשט הפשוט. כי אמנם נחוץ שיהיו אותם ענקים הנהגים והמורים ב"מידת הדין" לאות ולמופת כנגדנו, כדי שנדע את הדרך אשר חפץ בה ה'. את ה"מבטו ומגמתו" שצריך הנלבב לשים בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו, אף שיקח לו שנים להגיע לשם! דווקא בדור חלוש, צריך שתהא לנגד עינינו אותה שלמות שאפשר בגבורת איתנים להגיע אליה! [לא דרך "קיצונית" ולא "פשרנית", אלא: רצון התורה המדויק! ואף שמרבה החזו"א במכתב בשבח הקיצוניות, כוונתו לשמור רצון התורה הכי בקיצוניות, השקפה הכי טהורה בקיצוניות, היר"ש הכי גדולה, דקדוק המצוה וכו'. אך גם "לא להתגרות מדי ברשעים" בהכי קיצוניות, ולא להיגרר למחלוקת בצורה הכי קיצונית, ב"א לחברו בצורה הכי קיצונית, ולא לזלזל בגדולי ישראל בדרך הכי קיצונית! שלום בית באופן הכי קיצוני (ע"י פשרה וויתור הכי קיצוני!), וכן על דרך זו]. ה"ביקורת" נגד דרך איתנים זו, **דרך התורה** הטהורה הכי מדוקדקת, ללא שום נגיעה עצמית של בעל הדרך וללא כל השפעה מבחוץ – נותנת "כלים" לנחשל בדרך להמשיך ולהתקיים, כששאיפתו היא להגיע לאור השלם הנכסף! זהו ביאור בדרך אפשר.

פרק ג'

כי מלאך ה' צבאו הוא – הנחיות להינצל מלבזות

ואחר ראותנו כל זאת, נסכם בעז"ה את **"הנהגות ההימנעות מלבזות"** בראשי פרקים ממה שראינו עד עתה עם קצת תוספות: [חלק מה"הנהגות" כתבנו כבר בקונט' "ונצדק קודש" שיצא בתמוז ובאב תשע"ב, שם הרחבנו להוכיח כל הלכה, עם עוד עניינים הנוגעים לנידון פה, אך עתה – שעת המבול – עת לקצר, והקונט' הנ"ל יישלח למתעניין ב"נ ע"פ בקשה – 052/7623706. או במייל: yms@okmail.co.il וראה לקמן סעיף ל"ט את תוכן העניינים המבוארים שם].

- לג. חיוב התורה לכבד ת"ח וחומר ביזויו ועונשו הנורא, כולל איבוד העוה"ב ח"ו, מבואר בסנהד' צ"ט ע"ב ונפסק בשו"ע יו"ד רמ"ג וי"י²². חיוב מיוחד יש שם על כיבוד גדולי הדור, שהמה כ"רבו מובהק"²³. בפרק זה אנו מתייחסים בעיקר לגדולי ישראל אלה, כי בענין חמור זה נפרץ רח"ל הגדר. וכבוד הת"ח הוא יסוד כל התורה!²⁴
- לד. "ביזויו" – גדרו למעט בכבודו, **דהיינו שאינו מכבדו כראוי לת"ח**²⁵, ואפילו לא בפניו [כמוכח לעיל במבוא].
- לה. הכי חמור הוא ללעוג או לדבר בבוז על הת"ח, בפרט מהגדולים. האיסור הוא גם אם הת"ח לא סובר כהשקפת רבך²⁶, כל זמן שלא הכריזו עליו גדולי הדור שהוא קל דעת המשחית שחסר לו יר"ש ודקדוק המצוה, שהוא קל בציבור, כמבואר בס"י יו"ד רמ"ג ג'.

לו. אך שלוחות הבז כוללות גם מי שתולה בת"ח הגדול דברים המתאימים רק לפשוטי עם. ובכלל זה:

1. האומר שאינו מברר עד הסוף את הענין לפני שמכריעו. או האומר שמקורביו מטעים אותו בתמימותו וע"כ הוא מכריע שלא כדן²⁷.

²² וע"ש שמצא בעל השו"ע להוסיף בספר הלכה מובהק זה: "עון גדול הוא לבזות תלמידי חכמים או לשנאות, וכל המבזה את החכמים אין לו חלק לעולם הבא, והוא בכלל: כי דבר ה' בזה". ועי' רמ' ת"ת ו' י"א דברים קשים. ובשו"ע שם סעיף ז' שב"ד היו מנדין למי שמבזה. ובסעיף ב' ברמ"א מהו ת"ח: מוחזק לת"ח בדורו שיוודע לישא וליתן בתורה, ומבין מדעתו ברוב מקומות התלמוד ופירושו ובפסקי הגאונים, ותורתו אומנותו.

²³ בס"י רמ"ד סעיף י': אם הוא מופלג בחכמה, אפילו אינו רבו, דינו כרבו מובהק. ע"ש דמייירי במי שהוא גדול הדור ומפורסם בדורו בכך. והחיוב

לכלם.

²⁴ שע"ת ג' קמ"ח. וע"ש שהקדיש לחומר ביזויו הת"ח י"א סעיפים: מסעיף קמ"ז עד קנ"ז. אלא שבסעיף קמ"ח מאריך לבאר מדוע ביזויו ת"ח הוא ביזוי **הקב"ה נותן התורה**! ושמעתי מהגר"מ צביון שליט"א ביאור מדוע כתוב ב"ברך שמי"ה" גם "דסגידא קמיה" וגם "ומקמא דיקר אורייתא", הרי כבוד התורה הוא כבוד ה'! אלא כבוד ה' הכי גדול הוא כבוד התורה שהוא **כבוד לת"ח**: את ה"א תירא – לרבות ת"ח, וזה מה שבא ללמדנו: אין יהודי מכבד את ה' אם אינו מכבד לת"ח! ועל שניהם נאמר: "בכל עידן ועידן" – אין לך אלא השופט שבימיו!

²⁵ שע"ת שם סעיף קנ"ה: "וענין האפיקורס פירשו בו רז"ל (סנה' צט ב): כי הוא האיש אשר איננו נוהג בדרך מורא והדר בת"ח אל"פ שאינו מבזה אותם! ע"ש ראיותיו מחז"ל!

²⁶ יבמ' י"ד ע"ב שב"ה וב"ש חיבה וריעות נוהגים זב"ז. וכל הדורות נהגו בדרך כלל בעלי השקפות שונות כבוד זה בזה, בעלי המוסר עם המתנגדים, האדמו"ר מסאטמר והרב שך, הגר"ח מבריסק עם האדמו"ר מהרש"ב. הסבא מסלובודקא והסבא מנובהרדוק בשיטת המוסר. כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם, כך הטביע בורא עולם כדי **שמיניה ומיניה יתקלס עילאה**! וכבר ביארנו לעיל את תועלות המחלוקות לש"ש. ועי' "באר הגולה" באר הראשון. קידושין ל' ע"ב: אפי' האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים **אויבים** זה את זה ואינם **זוים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה** [אפילו כשממשיכים לא להסכים ביניהם!] שנאמר את והב בסופה אל תקרי בסופה אלא **בסופה**!

2. האומר שהוא הכריע דבר שלא כדין מתוך נגיעות אישיות. או האומר שהוא הכריע דבר שלא כדין מתוך איומים ופחד מאדם כלשהו שמא יצר לו או יפסיק לתת לו כסף וכדומה²⁸. [כמובן שלפעמים הת"ח מבטל דעתו למי שעוד יותר ת"ח ממנו, בבחינת "את ה' אלקיך תירא" - לרבות ת"ח", וזהו "פחד" ראוי, ולא בזוי... ומרן הגר"א מ"ש שך היה נוסע לת"ח של הדור לשכנעם על דעתו! כפיה!...].

3. אלה אשר כתבנו עליהם לעיל פרק א' באורך, סוגי ה"פורשים" מגדול הדור בגלל "סיבה" כלשהי:

- המעביר "ביקורת" על מנהיג הדור, למרות שהוא תלמיד מובהק של גדול אחר החולק על המנהיג. כי לנהוג למעשה כהוראת רבו אין זה ביזוי, אך **דברי ונימוקי** ה"ביקורת" המותרים לרבו, אסורים בתכלית האיסור על תלמידו.
- מי ש"מחליט ע"פ הבנתו" לנהוג כגדול החולק על מנהיג הדור, בזמן שאינו תלמידו המובהק.
- ואפילו "יחליט" בגלל ענין זה "לאמץ" את הגדול החולק מעתה ואילך.
- מי שאין רבו בין גדולי הדור, ונוהג כרבו נגד גדול הדור.

4. מי שמצהיר השכם והערב שהוא "כמובן" מכבד את גדולי הדור מב"ב, והמה המנהיגים, וח"ו לבזותם וכו' וכו', **אבל**:

- כמה שהם גדולים ומנהיגים, הרי המה טועים בגלל... ובגלל... כו'.
- יש עוד מנהיג בירושלים, כמחלוקת ב"ה וב"ש, אלא הפעם כמדומני שהבת קול הכריזה שהלכה כ...ב"ש!
- המה לא פקחים כמוני לתפוס שהם עצמם לא יודעים לברר את העובדות לאשורן, מסובבים אותם וכו' וכו'.
- גדולי עולם הם, אך "בחשיכה" הולכים, עקב תרמיות משב"קיהם, עסקניהם, נכדיהם וכו' וכו'.
- ובכלל, כל הזמן הם לומדים תורה, ומניין ידעו כמוני הבטלן הפיקח, לתפוס את ה"קנייטש" של שורש הענין...
- וכ"ש שאינם כמוני וקרבותי לתפוס את ה"קנייטש" של הנהגת רבותינו בדור הקודם, ה"שונה" מההנהגה השתא...
- אמנם גדולי עולם המה, אך ההולכים אחריהם בכלל אינם "בני תורה" וממילא אינם מולכים אלא על מקלם...

²⁷ ת"ח אמת, לפני שמכריע דין או הנהגה - יברר מקחו בכל היכולת, יותר מכל אדם בעולם, ויחקור בתכלית האפשרית לפני שישפוט שפוט. ובפרט בענייני הכלל יב"מ ק"ט ע"ב: לעולם יראה דין עצמו כאילו חרב מונחת לו בין יריכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו. אג' חז"א א' קנ"ג: "רבותי למדוני כי בכל תנועה צריך להתייעץ עם חלקי השו"ע". "מכתב מאליה" א' עמ' 75 תיאר מה שראה את נוראות אספות גדולי ישראל לקבל החלטות היאך דנו בחוכמה ופיקחות ובהרדת קודש מבהילה, ומסיים: "מי שראה אסיפותיהם ראה בחוש כי ע"פ בשעה שחשבו מחשבותיהם והתעמקו בדעתם לשם שמים בענייני כלל ישראל, היה המראה נורא לראות את גודל ועומק הרגשת האחריות שהייתה על פניהם, באופן שמי שלא ראה את זאת, לא ראה הרגשת אחריות מימיו, וכל מי שזכה לעמוד לפניהם בשעה כזו, היה ברור לו שראה שכינה שורה במעשה ידיהם, וכי רוח הקודש שרתה בחבורתם. ממש ראוי לומר "המבדיל בין קודש לחול" על ההבדל שבין אסיפותיהם לבין האספות שאנו מורגלים בהם". וכל הגדול מחברו מרגיש אחריות מחברו. הטענה האווילית "מקורביו עובדים עלי" ח"ו - הרי הת"ח יודע יותר מהטוען ממי לקבל ומה לקבל - לשם הבירור הכי גדול. אלא שהקטן חושב שהגדול מאמין ומקבל לכל דבר שאומר לו עוזרו, ושאין אותו גדול יודע קטן היאך לסייג את דברי העוזר! אבסורד!! ומרן שליט"א הוסיף להראות לגר"א משלי ט"ז ' שמבאר בפסוק שהקב"ה מסובב שהת"ח יורה נכון אפילו אם הוא טועה בעובדות, כבגיתין ע"ז ע"ב! וראה בשו"ת רע"א קמא סי' קכ"ח היאך החת"ס ענה נכון למרות שלא ידע נכון את העובדות, וסיים: "ורוח ה' דיבר בו"!

וגבי "תמימות" המנהיגים, הרי כל הגדול מחברו מתקיים בו "מחכימת פתי" יותר מחברו. ועי' בטללי אורות קרח סוף עמ' רס"ט היאך ר"מ שפירא מלובלין לעג לדיעה זו. וראה למשל בס' "אורחות יושר" של "תמים" הדור הגר"ח"ק [במובן תמים לה', וטרוטי העין מלהגים "תמים" בפקחות!] היאך מבין לעומת את בעיות הדור בצורה פלאית, לא רק המחלה, אלא מחז"ל יודע גם את התרופות! והקדים "אמנם לפי שבכל דור ודור יש נסיונות אחרים, יש צורך בכל פעם לכתוב לפי צורך הדור, ולפי שראיתי בדורנו רבים באים ושואלים לפי הסיבות והנסיונות שיש בדורנו, אמרתי ללקט קצת ממאמרי חז"ל לחיזוק כו'!" חכם הדור מלמד היאך להתמודד עם בעיות ונסיונות הדור! וראה בפרק ח' מתי ראוי לוותר בכל מריבה. ובפרק כ"ב ביאר מקור המריבות בבית. ובפרק כ"ג על אנשים המפחדים ממחלות. אמנם "תמים" - בפקחות! וראה מה שהרחבנו בזה לעיל סעיף ל'. וראה עוד בספר נפלא זה, צרי הדור, פרק ט"ו דברים נוראים על חוב כבוד ת"ח, וענין "אמונת חכמים" היאך הבינו בכל הדורות שיש לשמוע לגדולי ישראל מרוב חכמתם גם אם לא מבינים: פסח" מ"ב ע"א גבי "מים שלנו", כמה גדולה אמונת חכמים. ומביא ממכתבי חז"א א' קפ"ב גבי אמונת חכמים שהחכמה עוברת לנו דרך נשמת אדם חז"ל! ובודעת תורה פ' ויצא כותב רבי ירוחם מעמ' קצ"ד היאך צריך להאמין לחכם באמונה פשוטה! ועי' הערה הבאה.

²⁸ כי הפ' הת"ח - האדם המרומם בעולם - לחדל אישים המנוגעים בחשבונות אישיים, וזה ביזוי התורה ה"מרוממתו על כל המעשים". מעלת הת"ח-בתבונתו ויראתו וחשבונותיו הטהורים- הם מעל ומעבר להבנתנו. וודאי ביזוי הוא אם חושב שהת"ח מוכן למכור את האמת עבור נזיד עדשים. ואם אומר זאת על כמה ת"ח - הרי זו **עקירת התורה לחלוטין**, וכמצייה: לעולם אל תסמוך על מה שאומר הת"ח [כל זמן שהוא לא אומר בדיוק כמוני...], כי מן הסתם, למרות כל התורה שלמד - תורת אמת - לא האמת לנגד עיניו, אלא היאך להסתדר עם המציקים לו וכדו'... ועל זה כתב החז"א באמ"ב פ"ג אות ל' ואילך, ומדבריו [נעתיק באריכות לחשיבות הדברים!]: "יש עוד רעה חולה אשר היצר ילפת בה להניא אמונת חכמים מלב בני אדם, והוא משקל המרמה להנגיעה: חובת התלמיד להאמין כי אין נגיעה בעולם בעלת כח להטות לב, **חכם לעות משפט**, כי מגמת החכם לזכות נפשו, ולהתגאל באיזה אשמה יכאב נפשו יותר מכל מכה ופצע, ואיך יתכן כי בשביל בצע כסף או להטות לב, יחבל נפשו לטות משפט, נוסף לזה כי תכונת האמת היא אצל חכם תכונת נפשו ושרש מציאותה, וכל אבקת שקר ממנו והלאה, **וכן היא אמונת המון ישרים המתאבקים בעפר רגלי חכמים: אך היצר חתר חתירה** תחת כסא הנאמן, לצודד נפשות הנוטות להתחכמות, כו' ונתבטלה סנהדריה של הארץ, כי אף אם יסכים האדם על גדלות חכמתו של החכם **לא יחייב את נפשו לשמוע אליו אחרי שימצא לתלות את הוראתו באיזה נגיעה**, וזה לא יבצר מכל מי שאינו שבע רצון מהוראת החכם, ועל ידי זה קם דור ששופט את שופטיו, וכל איש הישר בעיניו יעשה, ובכל מקרה רב הערך מתלחשים המתחכמים על נגיעה פלונית שהטתה לב החכם ולפעמים המובהק שבודר - בעמדתו הבלתי נכונה, וכל אורה של העיר ולפעמים אורה של כל הארץ - מתמלאה שוט לשון, קטטות ומריבות, וללא אמונה בחכמים גברו בארץ: כו'. והנה תורת המוסר המחמרת מאד נגד השחתה במדות בני אדם, והמהירת בלהבי אש שלא להכשל בהטלת דופי בזולתו, אף במחשבה, וכש"כ בדיבור, ואף בדבר אמת, וכש"כ בשקר, **ואם זה שמתעולל בו הוא ת"ח הרי זה מבזה ת"ח שהוא בכלל אפיקורס**, כו' אך מה רב ההרס, בעמדה עדינה של המתימרים ביושר ומגולה הטוב, ולפי גאות לבם כו' הוציאו משפט חרוץ שאין להתחשב עם גדול הדור בזה, כו' והנה באה ליצנות אחת ודחתה מאה תוכחות, ועובדים ע"ז בטהרה, ועושים את הפלסתר תורה: כו' וכש"כ שאין חכם הדור נפסל להגיד בבחירת רב בשביל נגיעה וזה בכלל הוראה, והנה נכשלים בעון המר של אמירת לא חטאתי, ומהרסים את יסודי התורה, ומטבע הדברים שבודים נגיעות שלא עלו כלל על לב החכם, וישגת תלמוד עולה זדון". ע"כ החז"א. דהיינו: הנהגת הת"ח האמתית היא **מלחשת חשבונות ונגיעות**. העמל בתורת ה'- תורת אמת מצרפת לומדה למידת האמת היותר נגישה, ומרחקתו מכל חשבון תאווני או של תועלת עצמית. וכמו הסיפור עם מדפיסי ש"ס סלאוויטא שהאשימו שבן הרע"א היטה לב אביו לפסוק כנגדם, והוא - העניו בענינים כתב: "ודבריהם דברי כו' סרה עלי, שיכולים לפתות אותי לעשות שלא כדין כו', אינני מוחל להם הדבר כלל וכלל, כי מצדי איני מקפיד, אבל על בזיון התורה לא ניתן למחול!" ושאלו המדפיסים מדוע לא מחל מפני כבוד התורה, וענה: אני הוא כבוד התורה של הדור! דהיינו: **האשמת אדם גדול בהטייתו ממשפט האמת בגלל נגיעות או נסיבות: זהו חילול כבוד תורה נורא!** וראה מכתב רבי יצחק אלחנן מקאוונה בספר "עלבונה של תורה" של הגר"ש ברעוודא זצ"ל "חבלו מזימה מנוולת כו' לבדות ברבים עלי, כי אני כאדם שאין בי דעה לעצמי, טוב המזג ורך הלב, הנני נגרר אחרי אנשים רעים נוכלים וצבועים הנמצאים בבית ומשתמשים בי ובשמי לכל מה שלבם חפץ וכו'". עי"ש הכל, ואכמ"ל. והתוהה על דברי אדם גדול יאמר לעצמו: אם הנגיעות מטות הדעת - את עצמי אני צריך לחשוך ראשונה בנגיעות, שהן הגורמות לי לחשוך זאת על גדול...

• וכו' וכו', כיד דמיון המובילים בחיך: השטן! עי' בטאוניהם ו"אימייל"יהם, שמע הרצאותיהם שיגם ושיחם וכו'.
 5. מי שנתפס לשמועות וסיפורים [אפילו אמיתיים, או מה שמצוי הרבה יותר: המצאות בדויות!], וקובע עפ"י יחס שלילי כלשהו לגדול פלוני או אחר, וכ"ש למי שנחשב מנהיג הדור. אלא שזה אינו רק ביזוי, אלא גם **כסילות** גדולה. מי שאינו גדול בעצמו, לעולם לא יבין את הנהגת הגדולים, בפרט בענייני הכלל בהם הגדול לוקח בחשבון המון נתונים המכוסים מהמבזה. גם לא יבינו התבטאויות של גדול אחד כלפי השני מריתחא דאורייתא, או דרך חידוד. ובדאי לא היתה כוונת הגדול שיבזו לשני. דוגמא מזדמנת: כשהחזו"א קבע על עץ אתרוגים מסויים באיזור צפת שבדאי אינו מורכב, בהיותו מבודד מעצי לימון, תלמידי הגרי"ז בשם הגרי"ז קראו לזה "אתרוג רוח הקודש" כי הגרי"ז סבר שאין בזה מספיק כדי לקבוע על אתרוג שאינו מורכב, אלא המסורת. ישמע תלמיד שוטה את עקיצת הגרי"ז על פרט זה ויסיק: הגרי"ז אינו מחזיק את החזו"א כמנהיג הדור, הרי היאך יעקוף את מנהיג הדור אפילו בפרט אחד קטן... או מה שהתווכחו גדולי חסידי הגרא"מ שך עמו [כולל הגר"ש אוירבך!] על מינוי רב בקרית ספר, והרב שך לבסוף ביטל דעתו לחולקים [למרות שהמשיך לסבור אחרת]. טרוט עין מהצד יסיק: בטח אינם מחשיבים את הרב שך למנהיג הדור... כמו"כ יש טרוטי עין ה"שולפים" הנהגה או אימרה כלשהי של בעל אילת השחר [שהיתה או שלא היתה...] שהרב שך או רב אלישיב אולי לא הסכימו עמה, ובפלפולם עושים "בנין אב" לכל הנהגות גדול הדור!...

מן הענין לצטט מ"קונטרס ולא תחללו" שהוציא הגה"צ אליהו רוט זצ"ל שנפטר בשנה שעברה:
 "כל אלה המפיצים דעות כוזבות ביחס לגדולי ישראל,
 שכביכול הם או דבריהם מושפעים מאנשים הסובבים אותם ומטעים אותם,
 או המפיצים שאותם אנשים מדברים בשםם של הגדולים ואין זו דעתם באמת וכד',
 דינם כמבזים את גדולי ישראל, ובנוסף להנ"ל מחללים שם שמים בפרהסיא" [עי' אסמכתאות בהערה 27 ו-28]

לז. כבר ביארנו במבוא: אף אם יתבטא הת"ח על חבירו הת"ח בחריפות, מסיבות לש"ש, וכבר דנו הפוסקים בלשונות החריפים שבש"ס, עי' תשובת חות יאיר המובאת בסוף ס' חפץ חיים, ובחזו"א סנהד' סי' כ' סק"י על **הצורך לפעמים לדבר דווקא בחריפות זו**²⁹. אך מה שמותר לרבך - איסור חמור הוא לך. ואין לך להביע דעה במחלוקת, אלא לכל היותר לנהוג כרבך למעשה בלבד. כביבמ' ט"ו ע"ב "מפני מה אתם מכניסין ראשי בין שני הרים גדולים, בין שתי מחלוקות גדולות, בין ב"ש ובין ב"ה - **מתיירא אני שמא ירוצו גולגלתי!**" ויקיים בפיו ובלבבו עצת הנביא עמוס: המשכיל בעת ההיא ידום³⁰...

לח. תוכן העניינים המבוארים בקונט' "ונצדק קודש" הקשורים לדברים המבוארים בקונט' זה: המחלוקת שלא לש"ש וביזוי ת"ח הינן מהחמורות בעבירות, ומעידות על שפלות העובר עליהן. מעלתו הנשגבת של כל ת"ח בכלל, ושל גדולי ישראל בפרט, שהם למעלה מהמלאכים, חשבוניהם נעלים וטהורים, וכל טוב ושפע בעולם בזכותם, והם בעלי מעלות שלא נתפסות ביד מי שלא כמותם. גם עוזריהם ושלוחיהם בעבודת הקודש מעלתם נשגבה, ואנו חייבים להם הכרת הטוב, בפרט בזמן שכל אינטרסנט כנגדם חובט בהם בלשון ובעט. מחלוקת לש"ש של גדולי ישראל והיאך אלה ואלה דאלי"ח ברעיון, אך כרוב בנין ומנין של גדולי ישראל בלמעשה. סוגיית "תד" וסוגיית המנהיגות. ביאור כמה הנהגות בקודש של פאר הדור מרן בעל אילת השחר, שיש שמקשים העליהן "צ"ע": סיפור יתד. הספדו על האבי עזרי. מיעוט שבחים בשאר הספדים. מפליג לדבר על באל"ח. ועל תוספת שבת. אינו "משדר" התנגדות ל: נחל חרדי, צבא, חבד, ליבה, עבודה, שבועונים, מודרניים כו'. במבט יותר לעומק מבינים שהוא מחמיר בכל אלה יותר מכולם! מראה שדרכו "דרך המסורה" יותר מאחרים. "הוכתר מגדולי הדור הקודם" יותר מאחרים וכו'. תפילה לאיחוד שיקרב הגאולה!

פרק ד'

אחרית דבר: כי לישועתך קיוינו כל היום!

אחי ורעי האהוב בן התורה, אהוב שמים, מקורב המלכות!

²⁹ ויש שהתפלאו על הגר"ח שהתבטא בצינעא בביטויים חריפים על גדול המנגדים שליט"א. וכבר ביארנו שאין זה שום נפ"מ לדידינו בהערכת אותו הגדול שליט"א, כי עשה זאת הגר"ח כהוראת שעה, ומעין מה שעשו לגדול הדור ממש רבי אליעזר הגדול על שלא ביטל דעתו לדעת הרוב. כמו"כ הגר"ח, קינא לכבודו של מרן בעל אילת השחר שמנהיג הדור הוא. ומלבד הערעור על מנהיגותו לבד, הרי מחלוקת זו עליו הביאה ששועלים קטנים חיבלו כרים ישראל והלכו וביזוהו ברבים [להיפך מהוראת הגרש"א שליט"א!]. אך מלבד זאת, חשש שח"ו התורה תהא כשתי תורות וחומת הדת ח"ו תיבקע, וח"ו תש כוחנו המאוחד להילחם בעת צרה זו נגד רודפנו פורקי העול! ובאזננו שמענו ובעינינו ראינו היאך מרן האבי עזרי ז"ע נתנגח נגד שני ת"ח מהכי גדולים בדור, כי לא נכנעו להנהגת הדור!! וזאת עשה לא בצינעא ובכמה הערות ליחידים השואלים, כגר"ח, אלא קבל עם ועידה בפרסומת הכי גדולה!! האם היה ח"ו מותר לנו הקטנים להרהר אז אחר גדולותם וצדקותם, מלבד לחשוב שהלכה לא כמותם? ולא זו אף זו – הגרש"א עצמו כתב **בעמוד הראשון של העיתון** מכתב מחאה **תקיף** נגד אחד הת"ח הכי גדולים בדור שליט"א כי ערער [במכתב פרטי שמישהו פירסם לרבים!] אחר הנהגת מרן האבי עזרי בהקמת "דגל התורה"! ואז התפעלו כולם מהקנאות לש"ש של הגרש"א, כי היה ת"ח זה גדול ידידי, והיו לומדים יחדיו חברותא כל יום בטלפון, ואהבו הגרש"א אהבת נפש, אך זרק כל חשבונותיו האישיים אחר גוו לקיים "האמר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר ואת בנו לא ידע" להציל את הנהגת הדור! ואף שמסוכן להכניס ראשי בין שני הרים גדולים שמא ירוצו כו', אך כדי לברר מקחו של צדיק הגר"ח, אתמהא, מה ילינו עליו כשלכאורה עשה פחות ממה שעשה הגרש"א לאותו ת"ח גדול שליט"א, שהרי לא אמר עליו כלום ברבים או לרבים! ורק ליחידים לתועלת! [ומה שכמה העלילו שהכלילו במכתבו קודם הבחירות ב"פושעים" ח"ו, הגר"ח עצמו אמר שלא התכוון לו, ומי שיקרא המכתב בדקדוק יראה אדרבא, שהכלילו בין ה"תלמידי החכמים" שהמורדים במנהיג הדור תולים בשקר את מרדם!].

³⁰ כתב בעל התניא לחסידיו שלא יעזו לדבר סרה על הגרא"א, למרות התנגדותו החריפה כלפיהם, "שיחיד בדורו הוא", ובאיג' קל"ז כתב בחריפות לחסידים שלא נזהרים מללעוג על הת"ח החולקים עליהם, ואף אחר מות הגרא"א כתב באיג' ס"ח: "אשר לזאת גם בשנה דאשתקד אחר פטירת כ' הגאון ז"ל מוילנא, כתבתי אזהרה נוראה לכל סיעת מרחמינו שלא לספר אחר מיטתו של ת"ח שום שמץ דופי ושמצה דשמצה, בלי שום הוראת היתר בעולם כו' ע"כ באתי באזהרה כפולה ומכופלת כו' ושיהיו באהבה גם עם אחינו בני' אשר לא מאנ"ש", ובאגרת הקדש ב' כתב היאך להתייחס אפילו למתנגדים להם: "ולזאת באתי מן המודיעים מודעה רבה לכללות אנ"ש על ריבוי החסידים אשר הגדיל ה' לעשות עמנו לאחוז במדותיו של יעקב שאר עמו ושארית ישראל שמשים עצמו כשיריים ומותרות ממש שאין בו שום צורך. **לבלי רום לבבם מאחיהם כו' ולא להרחיב עליהם פה או לשרוק עליהם ח"ו. הס מלהזכיר באזהרה נוראה רק להשפיל רוחם ולבם במדת אמת ליעקב מפני כל אדם בנמיכות רוח ומענה רך משיב חימה. ורוח נכאה כו'.** וכולי האי ואולי יתן ה' בלב אחיהם כמים הפנים וגו'".

זכינו להיות משיירי נאמני מלך עליון במלכות שכ"כ מבוזה רח"ל אצל רוב בני קל חי – סגולת העמים. שכחו מאביהם אוהב עמו ישראל המטיב להם הטבה הכי עליונה כבר אלפי שנים, ושכחו שגם המה בני מלכים. ואם הקב"ה בוכה בכאב: "אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם" [ברכ' ג' ע"א], כ"ש עתה: "אוי להם לבנים ששכחו משולחן אביהם"! שולחן מלכים בו לא חסר דבר לחיים הכי אציליים: תורת חיים, חיי נצח והתקרבות לשכינה בהנאה הכי נשגבה מזוה, וזכות עבודת מלך מלכי המלכים. "בני ציון היקרים המסולאים בפז, איכה נחשבו לנבלי חרש מעשה ידי יוצר"! איכה דמתה ממלכת כהנים וגוי קדוש – לגויי הארצות ומשפחות האדמה.

כמעתיקי השמועה מסיני, וממשיכי נרגשות המעמד הנורא והחד פעמי בהיסטוריה בסיני, ע"י שעמלים בה באימה וביראה כנתינתה בסיני – רק בנו תולה אבינו מלכנו תקוה! נותרנו, אנו הנאמנים, מתי מעט, וגם את זה, מבקשים משנאינו בני ברית לכולות. וכזעקת אליהו: "ואותר אני לבדי ויבקשו את נפשי לקחתה"!

חייבים להתנער ולהתעורר. אם לא אנחנו – אז מי. ואם לא עכשיו – אימתי! אנו במלחמה גורלית, לקיום או ח"ו לחדלון! וחייבים להפנים את אשר ראינו בקונטרס כואב זה: המלחמה הנוראה **בינינו** היא באמת **מלאכותית**, כי לב כולנו לאבינו שבשמים – אחד המרבה כוונתו לש"ש ואחד הממעט, ואלוקים יראה ללבב. ודאי יש שוליים פרועי מוסר, משלחי רגל השור והחמור – בביזויים בעטם ובפיהם – שמו"ר הגר"י פרידמן שליט"א קורא על שכמותם: "תינוקות שנשבו לבין החרדים"... "נחתו" אצלנו בטעות. יש מהם שאפילו אינם מושחתים. לא אליהם התכוון הגר"ק "פושעים". הם קטנים בנפשם מאוד או מעוותי שכל ולב מאוד. הם "מבינים" בגדולי ישראל וב"טעותיהם" פחות ממה שמבין סודני ב"תורת הקוואנטים"... לא אליהם אנו מתחסיס כלל, כי נזקקים המה לאנשי מקצוע מסוג אחר לגמרי, ולעצרת תפילה לרפוי"ש. **אך הרוב הגדול אינם מזידים ואינם נזקקים. אלא המה קורבנות "תמימים"!** כליל לעולה! אלא שלא על המזבח הנכון...

שהרי המלחמה באמת היא **מלחמת הסט"א נגד שני הצדדים** – למען יתן אח חרבו באחי! ביארנו את השקפת התורה של גדולי ישראל זצ"ל ושליט"א, שמרן בעל אילת השחר הוא מנהיג הדור, כשלימינו שר התורה מרן הגר"ק **ואצולת חכמי הדור** שליט"א. אך לא כל מי שלא זכה להכיר בזה הוא ח"ו פושע, כדלעיל. לא הת"ח הטועים בתמימות בגלל "תזזית השטן", וודאי לא תלמידי הגר"א המובהקים, כי רבם סובר אחרת. גם לא כל מי שהצביע "עץ" במבוכתו ע"י התזזית עצמה, או ע"י בעל תזזית אחר! ומאידך: לא כל מי שמכריז שמרן אילת השחר לדידו הוא מנהיג הדור, הופך להיות עי"ז לצדיק יסוד עולם, ובפרט לא המזלזלים או מדברים סרה ח"ו בגר"א שליט"א ואפילו בת"ח שטועים בתמימות [למרות הנזק הנורא שיוצא מתמימות זו...]. אותם תמימים אינם הפושעים שהתכוון הגר"ק, אלא... **קורבנות!** קורבנות של הסט"א שרוצה לעקור את כולנו, כל דורש ה', הי"עץ" עם "שורשו" [=ג', השקפת גדולי הדור השורשית!] גם יחדיו!

"בחר לך אנשים וצא הלחם בעמלק", רש"י: "אנשים: גבורים ויראי חטא שתהא זכותן מסייעת"! רק אנו, בני התורה מנותקי זוהמת הרחוב, מרוממי תורת ה', שואפי טהרת הלב וההשקפה – אנו אלה שהקב"ה מצפה שיערכו את מלחמתו נגד הסט"א בנאמנות ובמסירות, מתוך כאב על כבוד השכינה. כש"שכינתא בגלותא" בצורה הכי חמורה, עד שאפילו בניו הנאמנים והאהובים – רבים ביניהם...

היאך נפנה את המלחמה האמתית שתהא רק כלפי מי שצריך באמת להילחם בו? זאת נוכל לשמוע רק מ"בעלי המלחמות" – גדולי ישראל. באהבה ובשלום בינינו, שוב נזכה לתעצומות מועצות לב יחדיו!

אך דבר אחד נדע שצריך להקדים להכנה נאותה למלחמת קודש: "וברותי מכם המרדים והפושעים בי מארץ מגוריהם אוציא אותם ואל אדמת ישראל לא יבוא"! [יחז' כ' ל"ח – על דורנו!]. את פרועי המוסר שממשיכים בגסותם לדבר סרה על גדולי ישראל – להוקיע מתוכנו! כמצורע המטמא את כל שבבית אפילו בלא מגע ומשא! מחוץ לג' מחנות! אחד מזיד ואחד שוגג בחילול ה', ובמיוחד שמחלתם – "נגעי הנפש עם צינן קריטי" – מדבקת למרחוק! מי שבחסידי שמים יכול להירפא מידיה מהמחלה הנוראה הלזו – מה טוב. יטבול במי הדעת – בהדרכת גדולי הדור – ויטהר. ושב ורפא לו! אך מי שלא רוצה או לא יכול להירפא – ילך וישב לביצתו, הרחק מן המחנה, ויניח השפויים לנפשם. אזי "יחדלו הקולות" שלצלילם רוקדים השטן וחילותיו, וכואבי כאב השכינה יוכלו שוב להתאחד, לחבוש את פצעי המלחמה המיותרת, ולשנס מותנים למלחמה האמתית, המלחמה שיחדיו, באהבה ובהערכה הדדית, תהא לנו את כל הס"ד לנצח בה!

ועד אותו הנצחון הגדול, ימנע כ"א את עצמו ואת ב"ב ואת תלמידיו מלדבר סרה וביקורת על כל גדולי ישראל, אדרבא, יגביר אצלם את החיוב הגדול לכבד כל גדול בישראל, שזהו כבוד התורה, וזהו כבוד הי"ת!! "ונקדשתי בתוך בני ישראל"! – ועי"ז נינצל מאיבוד העוה"ב, ונזכה לברכת השלום בבנים וחתנים ת"ח – "וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך", כבשבת כ"ג ע"ב דברי רבא על מאן דרחים רבנן כו' דמוקיר רבנן כו' דדחיל רבנן כו', ובישועת ה' בבוא מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה [ישע' נ"ב], בב"א!!

והאמת והשלום אהבו, ושלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול!

וה' יברך את כל עמו ישראל באהבה ובשלום!

אכ"ר